

Vlaams
Parlement

vergadering **C167**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 9 maart 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het afspringen van het infrastructuurproject Beachhall van de Vlaamse Volleybalbond – 1109 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over sportpromotie en rolmodellen – 1195 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het Vlaams beleid rond diversiteit en gendergelijkheid in de sport naar aanleiding van het project 'Heroes of Football' – 1254 (2016-2017)	6
VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over schadelijke stoffen in kunstgrasvelden – 1197 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het onderzoek naar de Vlaamse kunstgrasvelden – 1258 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Herman Wynants aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de mogelijke gezondheidsrisico's van kunstgrasvelden en het Nederlandse onderzoeksrapport dienaangaande – 1313 (2016-2017)	15
VRAAG OM UITLEG van Peter Wouters aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het actieplan 'Sport op het werk' – 1234 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het charter om werknemers aan te sporen om meer te bewegen – 1259 (2016-2017)	25

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het afspringen van het infrastructuurproject Beachhall van de Vlaamse Volleybalbond – 1109 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, veel commissieleden willen het wellicht hebben over de promotiekansen van de oudste voetbalclub van het land of de prestaties van ons aller FC Barcelona. Ik wil het over een iets kleinere sport hebben die voor Vlaanderen niet onbelangrijk is, ook op internationaal vlak.

De Vlaamse Volleybalbond (VVB) heeft eind 2016 beslist om – na een lange studieronde – niet door te gaan met het project van een beachhal. Het project had gerealiseerd moeten worden naast de infrastructuur die de VVB reeds uitgebouwd had in het verleden, onder andere voor de jongeren van de topsportschool volleybal in Vilvoorde. De hall die voor de beachvolleysport een extra impuls zou moeten geven, zal er dus niet komen.

De VVB gaf als voornaamste reden op dat de financiële kosten, vooral voor de uitbating, een te grote impact zouden hebben op de werking van de VVB. Als goede huisvader hadden ze daar een probleem mee.

Dit is spijtig nieuws voor iedereen die deze jonge olympische sport een warm hart toedraagt. Het is ook spijtig nieuws voor mijn stad, de stad Vilvoorde, die de grond voor een symbolische euro in erfpacht wou geven. Het is ook spijtig nieuws voor de provincie en voor Vlaanderen, die de VVB een infrastructuursubsidie hadden toegestaan van 314.000 euro, die nu verloren gaat, aangezien dit middelen waren uit het budget 2015. Het project had voor de topsportschool volleybal een extra aantrekkingskracht kunnen uitoefenen.

Na het arrest van de Raad van State dat het besluit van de Vlaamse Regering vernietigde dat in totaal 10 miljoen euro subsidies toekende aan negentien projecten voor bovenlokale sportinfrastructuur, waaronder dus de beachhal in Vilvoorde, verklaarde de VVB verder te gaan met het project. Het is trouwens niet het enige infrastructuurproject dat de VVB wil realiseren. In het door Vlaanderen bestelde behoefteraapport inzake te ontwikkelen sportinfrastructuur gaf de VVB in het verleden al aan te willen investeren in een uitbreiding van het bestaande Eurovolleycentrum in Vilvoorde met een zaal met drie extra terreinen.

Minister, bent u op de hoogte van het afspringen van dit project?

Komt door het afspringen van dit project niet een deel van de topsportambitie inzake beachvolley in het gedrang? Het is een jonge olympische sport, waar Vlaanderen nog een verschil in zou kunnen maken.

Ziet u geen mogelijkheid om via sport.vlaanderen een hogere investeringssubsidie toe te kennen gelet op het feit dat deze sportfederatie over minder middelen beschikt dan andere?

Heeft de VVB mogelijk aangegeven liever te investeren in de uitbreiding van de bestaande volleybalinfrastructuur in plaats van te investeren in de bouw van een beachhal?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer De Ro, het klopt, in het kader van de projectoproep 'bovenlokale sportinfrastructuur' werd aan de stad Vilvoorde in juni

2014 een subsidiebedrag van 314.513 euro toegekend voor de realisatie van een indoor beachhal. De beachhal zou worden gerealiseerd in samenwerking met en met medefinanciering – wij doen maar 30 procent – van de VVB. Recent – de vraag om uitleg was eerst vroeger geagendeerd en toen had ik zelfs het bericht nog niet – heeft de stad Vilvoorde aan mijn administratie meegedeeld dat de VVB beslist heeft om niet verder te gaan met het project van de beachhal.

Op uw vraag of door het niet-realiseren van dit project de topsportambitie inzake beachvolley in het gedrang komt, kan ik u geruststellen. De VVB heeft in zijn beleidsplan topsport – we hebben een nieuw topsportactieplan 4 – twee prestatieprogramma's beachvolleybal ingediend met als resultaatsdoelstelling het behalen van een plaats in de top 8 op de Olympische Spelen te Tokyo. Hun ambitie blijft bestaan.

Deze programma's komen niet in het gedrang. De VVB heeft twee afspraken gemaakt met twee privébeachhallen, te Schaffen en te Duffel, waardoor de geplande trainingen in België kunnen worden afgewerkt. Ook de nationale jeugdselecties beachvolleybal trainen op deze locaties. De ambities moeten niet worden teruggeschroefd door het wegvallen van de hal in Vilvoorde.

Het is niet mogelijk om de toegekende subsidie te verhogen. De projectoproep om bovenlokale sportinfrastructuur te realiseren, was gericht aan alle lokale besturen, de vijf Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest. De procedure loopt, de mensen tekenen daarop in, ze kennen de voorwaarden. Na een juryverslag heeft de Vlaamse Regering aan negentien lokale en provinciale besturen een subsidie uitgereikt. De 10 miljoen euro waarover Vlaanderen beschikte, werd daarmee volledig toegewezen.

Voor alle projecten, en dus ook voor de indoor beachhal, bedraagt de subsidie maximaal 30 procent van de totale kostprijs, zoals reglementair bepaald. Dat is mijn filosofie: ik heb niet veel middelen; ik probeer daarmee andere middelen wakker te maken. Dat is eigenlijk schitterend gelukt. Dat is in het verleden gelukt en hier opnieuw. Als ik daarop zou ingrijpen, dat mag u van mij niet vragen, dan zou ik niet rechtlijnig zijn. Dat zou ook niet kunnen want dan zouden al degenen die eruit gevallen zijn, direct protest kunnen aantekenen.

Ik wil hier nog aan toevoegen dat we de VVB niet in de kou laten staan. In Leuven wordt immers een top-balsportenhallen gerealiseerd, wat ook extra trainingsmogelijkheden voor de topsporters inzake volleybal geeft. U weet dat ik voor topsport kies voor de driehoek Leuven-Gent- Antwerpen en volleybal zit in Leuven.

De federatie heeft noch aan mij, noch aan Sport Vlaanderen te kennen gegeven liever te investeren in de uitbreiding van de bestaande infrastructuur dan in de bouw van een nieuwe beachhal. De federatie stelt in haar motivering aan de stad Vilvoorde dat het bouwen en exploiteren van een beachhal momenteel financieel niet haalbaar is voor, en dat zij hun middelen volop moeten inzetten – en dat vind ik terecht – voor hun sportieve opdracht, niet voor infrastructuur of gebouwen, voor de verplaatsingen onder meer. Uiteraard is dat zeer belangrijk en is dat hun eerste opdracht.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Op dat laatste, minister, ik heb het zelf in mijn vraagstelling benadrukt: vanuit het principe van de goede huisvader of -moeder begrijp ik dat de plannen kunnen veranderen. Het financiële budget was te krap, zeker inzake de exploitatie. Ze vreesden dat hun sportieve werking in het gedrang zou komen.

Zonder nieuwe wetgeving te zoeken of de huidige wetgeving te willen stretchen, vraag ik me af of er inzake uitbating geen samenwerkingsmogelijkheden zijn met Topsport Vlaanderen dat toch ervaring, expertise en mensen heeft om terreinen en plaatsen uit te baten.

Ik weet niet of er overleg tussen de administratie en de VVB gepland is of al plaatsgevonden heeft.

Ik maak me een beetje zorgen. Ik moet het u niet vertellen. U kent het dossier topsportscholen ook. Het is net een van de voorbeelden in Vlaanderen waar sport en onderwijs tot heel veel successen heeft geleid in het volleybal. Ik apprecieer de inspanningen die het katholiek onderwijs in Vilvoorde al jaren levert samen met de VVB om talenten op te leiden. Dit ligt ook een beetje aan de sport: in basketbal en voetbal hebben de clubs veel meer impact en gaat men jonge talenten al veel vroeger wegtrekken. Het is een combinatie van de inspanningen van de bond, de school en de sporttak.

De beachhal daar had net een belangrijke impuls kunnen geven aan het jongste telgje van de volleybalsport. Daarom heeft Vilvoorde onmiddellijk gezegd: we hebben een krap budget, we hebben krappe ruimte, er zijn veel aanvragen, maar voor iets bovenlokaals willen we ons inspannen, en willen we een voetbalterrein inruilen als locatie voor die beachhal. Als stad kunnen we de exploitatie niet op ons nemen, dat gaat onze middelen en macht te boven. Misschien is er toch een oplossing. Ik verwacht niet onmiddellijk een antwoord.

Kunt u aan de administratie vragen om toch eens te kijken naar de exploitatie samen met de VVB of om eens naar andere modellen te kijken? Misschien kan men werken met sport.vlaanderen of andere externe hulp. Als het voornamelijk afspringt – en zo heb ik het toch begrepen – door de vrees dat de exploitatie hun macht en budget te boven gaat, dan zou ik het spijtig vinden dat dit project sneuvelt.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Ik begrijp uw uitleg volledig, minister, en de bezorgdheden van de heer De Ro. Minister, weet u al wat er gaat gebeuren met die 314.513 euro?

Minister Philippe Muyters: Ik heb heel veel moeite gedaan om budgetten naar voren te brengen, maar als ik nog minister van Begroting zou zijn, zou ik hetzelfde doen als de huidige minister. Middelen die niet worden besteed, gaat terug naar de centrale pot. Dat is spijtig, maar dat is de regel. Daar kan ik niets aan veranderen. Als ze niet waren toegekend, dan had ik daar een ruiter op en dan kon ik daarmee werken, maar hier niet. Het is spijtig, maar die zijn we kwijt. Dat is de situatie, en dat zeg ik als ex-minister van Begroting.

Mijnheer De Ro, ik vrees dat we een 'andersoefening' aan het doen zijn. We hebben in het regeerakkoord gezet – en we zijn dat aan het uitvoeren – dat we ons vragen stellen over de exploitatie van centra door Sport Vlaanderen. We moeten daar duidelijke en goede criteria voor hebben. Een daarvan is het bovenlokale, maar er zijn er nog heel wat meer. Vandaag – voordat die oefening is afgerond – een nieuw sportcentrum mee exploiteren, kan voor mij niet. We moeten die oefening eerst afronden. Vandaag komt dat dus niet in aanmerking.

Het element dat er in Schaffen en Duffel mogelijkheden zijn om te realiseren wat we willen voor topsport – niet voor het bovenlokale, topsport is een stap hoger dan het bovenlokale – maakt dat we dat niet kunnen doen vanuit de filosofie van topsport. Het is ook niet ingediend als een topsportdossier, maar als een bovenlokaal dossier.

Vandaag zie ik daar geen oplossing in de exploitatie door Sport Vlaanderen. Ik wil daar heel eerlijk in zijn. Ik wil geen valse hoop geven. Vandaag is dat niet haalbaar.

Jo De Ro (Open Vld): Ik dank u voor uw eerlijkheid, minister. Had u iets anders verteld, dan zou ik ook een beetje verbaasd geweest zijn, maar kom, we hadden toch nog hoop.

In ieder geval, namens mijn stadsbestuur, wij willen nog altijd met de VVB werken aan bovenlokale en topsportinitiatieven op die terreinen. Ze liggen naast elkaar, dus synergie is daar zeker mogelijk. Door mijn eigen betrokkenheid bij Onderwijs is dit toch wel een element dat ik met enige bezorgdheid zal opvolgen.

Dit is een van de voorbeelden. Er is in het verleden heel veel kritiek gekomen van collega's van andere partijen op heel het topsportscholenbeleid. We mogen het hier ook eens over volleybal hebben. Het zijn vaak vragen over zaken die fout lopen, maar inzake volleybal kunnen we toch zeggen dat de synergie tussen de bond en de scholen en de inspanningen van trainers, spelers, leerlingen en leerkrachten voorbeeldig zijn. Ik hoop dat Vlaanderen, Vilvoorde en de VVD samen kunnen werken om andere projecten te realiseren. Tijd brengt raad.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over sportpromotie en rolmodellen – 1195 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het Vlaams beleid rond diversiteit en gendergelijkheid in de sport naar aanleiding van het project 'Heroes of Football' – 1254 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp-a): Minister, op 8 februari vond het Gala van de Gouden Schoen plaats. Hier was voor het eerst plaats voor een categorie 'speelster van het jaar', een mooie stap om het vrouwenvoetbal meer in de kijker te zetten. Iets waar onze Red Flames en bij uitbreiding het hele vrouwenvoetbal absoluut recht op hebben. Zij komen de laatste maanden steeds meer in de pers, en dat is positief.

Maandag 6 februari zagen we ook dat een van onze voetbalsterren, Dries Mertens, een Nederlandse amateurvoetballer steunde die openlijk zijn homoseksualiteit verklaarde. Het filmpje van de voetbalbond, dat het taboe rond homoseksualiteit in voetbal poogt te doorbreken, ondersteunt dit feit alleen maar.

De problemen rond gender en seksualiteit in de sport blijven echter wel bestaan. Het gaat dan ook om diepgaande maatschappelijke visies en problemen die niet zomaar van de ene dag op de andere vervagen. Dit geldt zowel voor gender, seksualiteit als racisme in de sport.

Mijn aandacht, minister, gaat echter vooral uit naar het effect dat deze problemen hebben op de sportmotivatie en de promotie van sport bij jongeren.

U herinnert zich nog de cijfers van het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid waaruit bleek dat het vooral tienermeisjes zijn die rond hun puberteit minder gaan sporten. Het aantal jongeren met obesitas en jongeren die op latere leeftijd problemen ondervinden met hun gewicht, is niet te onderschatten. Het aanleren van gezonde gewoontes en het ontwikkelen van sportmotivatie op jonge leeftijd was nog nooit zo belangrijk. En dan moeten we alle jongeren mee proberen op sleeptouw te nemen ongeacht gender, ras, seksualiteit of afkomst.

In het VTM-nieuws van 8 januari zagen we mooie getuigenissen van een homoseksuele voetballer en van speelsters van de Red Flames. Een gemene factor uit hun betoog was de nood aan rolmodellen in de sport op een hoog niveau.

Minister, hoe ziet u de rolmodelfunctie van topsporters in de toekomst? U zet in uw beleid sterk in op vorming en ondersteuning van sporttalent en topsporters, zeker met het oog op de Olympische Spelen. Bent u van mening dat, zeker wat betreft vrouwelijke topsporters en holebi's, we meer moeten inzetten op hun zichtbaarheid naar aanloop van de spelen?

Hoe denkt u uw sportfederaties te ondersteunen om sportpromotie bij moeilijk bereikbare groepen mogelijk te maken? Hoe denkt u uw sportfederaties te ondersteunen bij het doorbreken van taboes, zoals de voetbalbond deed met zijn filmpje?

Hoe wilt u meer rolmodellen naar voren schuiven om sportmotivatie bij – vooral – meisjes aan te wakkeren en verdere taboes in de sport op het vlak van gender, seksualiteit en ras te doorbreken?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik sluit me aan bij de vorige spreker over het Gala van de Gouden Schoen, waar voor het eerst ook een Gouden Schoen werd uitgereikt voor beste vrouwelijke voetballer. Ik was daar aanwezig en ik was heel blij dat ik daar was. Ik vond dat echt een heel mooi moment en ik was daardoor aangedaan. Meer van dat, sowieso, in de toekomst, hopelijk.

Mijn vraag gaat over het Europees project 'Heroes of Football', dat onder meer de ondersteuning krijgt van Dries Mertens. Er kwamen beelden van in het journaal. We zagen een jonge Nederlandse speler die toevallig ook homo was. Dries Mertens stak hem een hart onder de riem. Hij zei dat het absoluut niet uitmaakte, dat het om het spel ging, en dat je bent wie je bent. Dat was een belangrijk signaal rond diversiteit en gendergelijkheid in de sport. Via het project worden jonge homoseksuele voetballers aangemoedigd om hun geaardheid niet geheim te houden en uit de kast te komen.

Heroes of Football is een Europees project dat ervoor zorgt dat iedereen die voetbalt of ervan houdt, zich amuseert en daarbij helemaal zichzelf kan zijn, ongeacht zijn/haar seksuele voorkeur. De Koninklijke Belgische Voetbalbond is in januari 2016 partner geworden van het holebiproject.

Dit project heeft een grote symboolwaarde. Op dit moment is het voor veel sporters immers nog te moeilijk om binnen een sportomgeving openlijk uit te komen voor hun geaardheid. Projecten als Heroes of Football helpen de drempel hiertoe verlagen en zorgen ervoor dat homoseksualiteit sociaal aanvaardbaar wordt in de sportwereld.

Toen ik het project zag op televisie, trof het me persoonlijk. Ik heb een voetbalploegje met vele vrienden. Twee van die spelers zijn holebi. Als je ziet hoe moeilijk zij het vinden om binnen hun vriendenkring en binnen een ploeg die ze al jarenlang kennen, dat te delen met andere spelers omdat ze vrezen dat het de sfeer zal veranderen of toch wel een zekere impact zal hebben, dan raakt mij dat. Zelfs in vriendenkringen of onder ploegmakers is het voor sommigen nog altijd heel moeilijk omdat ze bang zijn dat het taboe, dat in hun hoofd bestaat maar ook in de praktijk bestaat, heel veel 'kapot' zal maken.

Minister, hoe kijkt u als Vlaams minister van Sport naar het 'Heroes of Football'-project? Bent u van plan om dit project nog verder te ondersteunen of te promoten vanuit Vlaanderen?

Anno 2017 is homoseksualiteit in de sportwereld nog steeds niet algemeen aanvaard. Kunt u mij een overzicht geven van het beleid dat u als bevoegd minister deze en vorige legislatuur hebt gevoerd rond diversiteit en gendergelijkheid in de sportwereld?

Wat doet Sport Vlaanderen vandaag om diversiteit en gendergelijkheid in de sportwereld te bevorderen? Kunt u mij een overzicht geven van de projecten die lopen? Welke budgetten staan hiertegenover?

Wat is het totale budget dat u als minister van Sport deze legislatuur uittrekt voor projecten rond diversiteit en gendergelijkheid?

Welke projecten staan er deze legislatuur nog op stapel specifiek rond diversiteit en gendergelijkheid?

In uw beleidsbrief 2016-2017 lees ik dat er een brochure is ontwikkeld die de sportsector moet informeren over transgenders en sport en het bewustzijn rond dit thema moet laten groeien. De brochure bevat een richtinggevend kader voor sportorganisaties om een gepast beleid te voeren en werd in het najaar van 2016 verspreid. Is deze brochure intussen verspreid? Op welke manier is deze gepromoot? Wat zijn de belangrijkste aanbevelingen die hierin worden gedaan en op welke manier gaan de verschillende sportorganisaties hier nu mee aan de slag? Hoeveel clubs gaan hier effectief mee aan de slag?

Welke ondersteuning biedt u sportclubs die vandaag willen werken rond gendergelijkheid, bijvoorbeeld wat betreft het zo toegankelijk mogelijk maken van de club voor mensen van welke geardeerdheid dan ook?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voor ik met de antwoorden begin: er zijn heel wat sporttakken waar ook de vrouwen een aparte prijs krijgen. Ik vind het heel raar dat het nu pas in het voetbal aan bod is gekomen. Met de Kristallen Fiets, de Gouden Spike en Sportvrouw en Sportman van het Jaar wordt er ieder jaar een sportvrouw van het jaar gekozen. Spijtig dat het voetbal zo lang op zich heeft laten wachten, zou ik zeggen.

In het Topsportactieplan Vlaanderen IV wordt topsport als middel heel duidelijk naar voren gebracht. Ik denk dat dit nog nooit zo sterk is beklemtoond als nu. Wij willen dat de Vlaamse topsportfederaties hun topsportbeleid kunnen inzetten om hun integraal sportbeleid te ondersteunen, en dat nemen we zelfs mee in de evaluatie van prestatieprogramma's en ontwikkelingsprogramma's voor topsport. Het houdt dus ook verband met de middelen die zij voortaan zullen ontvangen. Dat is nog niet zo sterk gebeurd als nu.

Ook Sport Vlaanderen zet hierop in. In de contracten van de Vlaamse topsporters in het tewerkstellingsproject en het studentenproject van Sport Vlaanderen is een clausule opgenomen over de representatie en ondersteuning van het Vlaamse sportbeleid. Wie dus een contract krijgt van Vlaanderen, neemt de promotiemogelijkheden mee. Onlangs kon u bijvoorbeeld zien hoe onder meer Hans Van Alphen, voor mij heel geslaagd en gesmaakt, het gezicht was van een tv-spot rond de goede voornemens voor het nieuwe jaar en de campagne '#sportersbelevemeer'. Topsporters krijgen van ons een contract, maar voor wat hoort wat.

Topsporters zullen voortaan vaker en gericht worden ingezet om acties en campagnes rond breedtesport te ondersteunen. De topsportfederaties worden aangezet om, elk op hun terrein, hetzelfde te doen. Zoals ik al zei, is dit niet vrijblijvend, want er hangen centen aan vast.

Zoals u echter aangeeft, gaat het om diepgaandere maatschappelijke problematieken. Topsporters als rolmodel inzetten en er de aandacht op vestigen, is zeer goed, maar ze zullen het probleem op zich niet helemaal oplossen, maar dat zult u ook niet vragen. Daarom is het nodig om het beleid van sportorganisaties te

stimuleren en te ondersteunen. Het inzetten van topsporters, gepaard met een sterk flankerend beleid, kan wel succesvol zijn. Ik zal er straks dieper ingaan.

Ik ben alvast verheugd dat de sportorganisaties, zelfs binnen een Europese context, projecten uitwerken rond diversiteit, waar jullie allebei voorbeelden van hebben gegeven. Met het Heroes of Football-project, ondersteund via het Europese Erasmus+-programma, bouwt de Belgische Voetbalbond verder op haar expertise met het project en de campagne 'Holebi of hetero: maak er geen spel van' en 'The Only Gay in Football'. Dergelijke projecten kunnen inspirerend zijn voor andere Vlaamse sportorganisaties. Ik heb daarnet gezegd dat het voetbal wat achterliep met de prijzen, maar hier lopen ze dan weer wat voor.

Ik verwacht dat de koepelorganisaties zoals de Vlaamse Sportfederatie (VSF), het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid (ISB) of het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (ICES), in hun rol als kenniscentrum, deze informatie breed verspreiden.

Ik wil ook benadrukken dat de sportsector zelf heel divers is. De uitdagingen inzake diversiteit, gendergelijkheid en dergelijke zijn heel verschillend van sport tot sport. Daarom vind ik het belangrijk dat sportorganisaties zelf bepalen op welke uitdagingen ze prioritair inzetten en ze de handschoen opnemen om hieraan te werken. De rol van het Vlaamse sportbeleid is hierbij dan ook hoofdzakelijk ondersteunend en faciliterend.

Voor een compleet overzicht van de initiatieven die ik neem met betrekking tot diversiteit, verwijs ik in de eerste plaats naar mijn beleidsnota en beleidsbrieven. Onder de doelstellingen 'een kwaliteitsvol aanbod op maat in elke levensfase' of 'Vergroten van de sociale inclusie in de sport' kunt u duidelijk lezen welke initiatieven ik neem. Op mijn eerste beleidsnota rond diversiteit kwam er heel wat kritiek van een zekere Caron die vond dat ik veel te weinig deed. Daarna heeft hij erkend dat ik in de praktijk wel heel wat dingen doe zonder het als dusdanig te benoemen. Ook in mijn antwoord op de schriftelijke vraag van collega Wouters van 13 januari 2016 over seksuele diversiteit in de sportwereld heb ik een overzicht gegeven van de projecten die ik in de voetbalwereld doe.

Ik haal kort nog enkele van de belangrijkste initiatieven aan. In het kader van het decreet Georganiseerde Sportsector worden federaties verplicht om in een kwaliteitsvol en maatschappelijk toegankelijk sportaanbod te voorzien. Bovendien is er de beleidsfocus laagdrempelig sportaanbod, om onder meer het inclusief diversiteitsbeleid van de sportfederatie of haar clubs te bevorderen, drempels voor bepaalde doelgroepen weg te werken of de sportparticipatie van mensen uit kansengroepen te bevorderen. Het is dus echt ingebakken in het beleid. Ik moedig de sportclubs aan om een 'open' sportclub te zijn en initiatieven te nemen die ervoor zorgen dat iedereen zich thuis voelt. Er is de Dynamobrochure 'De open sportclub' die ondersteunend kan zijn. Binnen Multimove werden vijf inspiratiefiches 'op maat van maatschappelijk kwetsbare kinderen' ontwikkeld.

Ik ondersteun ook Demos, als kenniscentrum voor de ontwikkeling van beleid met een focus op groepen die ondervertegenwoordigd en onderbelicht zijn in onze samenleving. Demos ondersteunt onze sportactoren in het uitwerken van eigen beleid en concrete initiatieven rond deze doelgroepen. Ook de 'Time-out tegen pesten'-campagne betrok topsporters in haar promotie, maar tegelijk bevatte de campagne heel wat inhoudelijk materiaal voor sportbegeleiders en werden topsporters 'gebruikt' voor de campagne. Sport Vlaanderen participeert in het Erasmus+-project ASPIRE - 'Activity, Sport and Play for the Inclusion of Refugees in Europe', getrokken door de European Non-Governmental Sports Organisation (ENGSO). Via de Europese Sport Link stimuleer ik Vlaamse sportorganisaties om deel te nemen aan projecten van het Erasmus+-programma. Binnenkort start

een nieuw experimenteel project inzake verenigingsondersteuning. Dit project beoogt om het beleidsvoerend vermogen van sportverenigingen in Vlaanderen te verhogen. Sportclubs zullen hierdoor beter in staat zijn om in te spelen op maatschappelijke thema's zoals diversiteit. In het project Motiverend Coachen - het boek is vrijdag voor het krokusreces voorgesteld - worden coaches opgeleid om elke sporter te betrekken en zich thuis te laten voelen in de groep. En natuurlijk is er nog het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (ICES) dat specifiek werkt rond ethische vraagstukken in de sport. Al hun initiatieven vindt u terug op de website www.ethischsporten.be.

Dit zijn slechts een aantal beleidsinitiatieven die inspelen op diversiteit in de sport. Laat me duidelijk zijn: ik zeg niet dat er geen problemen zijn, maar we ontwikkelen heel veel acties op veel vlakken om daar op een zeer verantwoorde manier mee om te gaan. Ik ben eigenlijk wel fier op wat we doen.

De nieuwe brochure van Sport Vlaanderen 'Transgender in de sport' is sinds november vorig jaar beschikbaar. De digitale brochure is terug te vinden op de website van Sport Vlaanderen. De brochure werd gelanceerd op 5 november 2016 op T-Day (transgender dag) met een workshop. De brochure werd vanaf 9 november 2016 binnen de sportsector verspreid via de verschillende communicatiekanalen en nieuwsbrieven van Sport Vlaanderen, VSF, ISB en ICES. De brochure wil een leidraad aanreiken en een aanzet geven om binnen sportfederaties, sportclubs en de bredere sportsector na te denken over dit thema en hierover een beleid te ontwikkelen. Ook bij het beheer van sporthallen of zwembaden is een goed inzicht nodig. De brochure geeft zeker niet op alle vragen een pasklaar antwoord. Ze reikt vooral suggesties aan om de integratie van een transgender soepel te laten verlopen, schetst de wettelijke context met betrekking tot deze doelgroep in de sport en geeft ook tips over praktische zaken als kleed- en doucheruimtes. Ook het onderscheid topsport en breedtesport wordt belicht.

Vanuit de VSF en de sportfederaties komen signalen dat dit thema wel degelijk opgepikt wordt: zo getuigen de Volleybalbond en de Basketballiga in een artikel in het VSF Magazine van het vierde kwartaal van 2016. Het is een digitale brochure, en daarom weten we niet hoeveel mensen, sportclubs, sportfederaties, gemeenten enzovoort die al hebben gelezen of hiermee effectief aan de slag zijn gegaan. We hebben bewust gekozen voor een digitale brochure omdat de wetgeving nogal snel wijzigt en zo kunnen we gemakkelijker aanpassen.

Ik denk dat ik hiermee aanton, niet alleen dat diversiteit binnen de sportsector als zeer belangrijk wordt beschouwd, maar ook dat we onze topsporters als rolmodel heel duidelijk meenemen in het beleid en dat er bovendien heel wat acties zijn om zowel in de breedtesport als in de topsport het bewustzijn rond deze materie aan te kaarten. Zoals ik daarstraks al zei, denk ik dat we voor andere sectoren een beetje een voorbeeld kunnen zijn.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Het is een antwoord dat me gunstig stemt.

Ik hamer op die sportpromotie voor meisjes omdat uit het onderzoek van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid toch wel blijkt dat heel wat Belgische jongeren rond hun tienerjaren minder gaan sporten. Het zijn vooral de meisjes die helaas het gemiddelde naar beneden halen. Langs de andere kant krijgen we een constante stroom aan informatie over gezonde voeding, het gevaar van obesitas en vaak is die tegenstrijdig. Iedere week staat er wel een dieetgoeroe op: de ene zegt 'geen koolhydraten', de andere zegt 'alleen maar plantaardig eten'. Dit heeft allemaal gevolgen op het lichaam. Uit de laatste Europese studie blijkt dat een op tien Belgische meisjes en vrouwen tussen 10 en 30 jaar met een

eetstoornis kampt. Het is misschien wat kort door de bocht, maar de meisjes sporten te weinig en ze zijn ook nog eens extra kwetsbaar voor die eetstoornissen door die eenzijdige diëten. Het geeft gezondheidsproblemen die we misschien het best nog kunnen aanpakken met sport. Op die manier komen ze misschien tot een gemakkelijker en gebalanceerder dieet dat veel beter past bij een actiever leven. Daarom denk ik dat sportpromotie ook zo belangrijk is voor het scheppen van een correct beeld van een gezond leven.

Ik ben heel blij dat u zegt dat u de rolmodellen nog vaker zult inzetten en dat u dit zult koppelen aan een flankerend beleid. Dat is absoluut belangrijk. In Vlaanderen zijn er vandaag misschien minder populaire sportvrouwen, zoals Kim Clijsters en Kim Gevaert of Tia Hellebaut, die heel veel aandacht naar zich toetrokken. Nochtans zijn er heel wat getalenteerde vrouwelijke sporters, zelfs met een multiculturele achtergrond en uit verschillende socio-economische milieus. De sporten waarin die mensen uitblinken, krijgen soms te weinig aandacht om die sporters als rolmodel te laten fungeren. We moeten dus ook aandacht hebben voor die sportvrouwen en zeker aandacht geven aan de topsportvrouwen. Er is de Gouden Spike, Sportvrouw van het Jaar, maar als we dan topsportvrouwen hebben, zoals bijvoorbeeld Ann Wauters, hebben we hen vaak veel te weinig als rolmodel kunnen uitspelen. Die vrouw is vijf keer uitgeroepen tot beste Europese sportvrouw, ze heeft ongeveer in elke competitie gespeeld, ze heeft titels gehaald, is holebi en voedt samen met haar partner drie kinderen op. Ze komt altijd heel sympathiek over en beslist nu zelfs om terug te keren om de nationale ploeg naar het Europese kampioenschap te helpen. Ik denk dat we op haar als rolmodel te weinig hebben ingezet. Zoals Hans Vandeweghe zegt: "Sportprijzen zijn zelfs niet meer genoeg voor zulke persoonlijkheden, liefst een standbeeld en snel." Het zou interessant zijn om bij het cultiveren en begeleiden van sporttalenten ook heel veel aandacht te besteden aan de publieke functie van zo'n topsporter. Ik heb begrepen dat u dat wel gaat doen.

Het is daarom belangrijk dat u inzet op extra ondersteuning van sportfederaties, ook van federaties die minder in de kijker lopen. Ik hoor u zeggen dat u een stok achter de deur houdt bij het subsidiebeleid en ik vind dat goed, maar ik denk dat heel veel sportfederaties ook nood hebben aan bepaalde tools die misschien van het beleid moeten komen.

U hebt het ook gezegd: 'Waarom nu pas een Gouden Schoen?' Ik heb dat ook gedacht. Minister, ik wil u vooral vragen om sportkoepels nog meer te ondersteunen en nog meer aan te zetten om verder in te zetten op de zichtbaarheid van vrouwen en holebi's. Uiteindelijk zal het ene het andere ook versterken.

Het is essentieel om een inclusief sportbeleid te hebben, om zo de drempel tot sporten nog te verlagen, om een gezonde bevolkingsgroep te kunnen garanderen en ook om alle stereotiepe beelden die er in de maatschappij zijn, tegen te kunnen gaan.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord, maar u zult het met me eens zijn dat er nog een heel lange weg te gaan is, ondanks alles wat nu gebeurt, ondanks alle initiatieven die nu worden genomen met betrekking tot sport en de aanvaarding van holebi's. U geeft dat zelf ook toe. Dat is niet enkel uw bevoegdheid of uw verantwoordelijkheid, maar het is wel zo. Het is een feit waar we niet omheen kunnen.

Ik haal er gewoon enkele concrete voorbeelden van de afgelopen jaren bij. Op een bepaald moment was er het initiatief van de Football+ Foundation om alle eersteklassenploegen met regenboogveters te laten spelen. Dat was een ongehooflijk knap initiatief. Dat heeft ook heel wat media-aandacht gehad. Dat was iets heel kleins, maar had een enorme impact qua symboolwaarde. Ik verwijs

naar de heisa die er twee of drie jaar was over een verdediger van een eerste-klassenploeg die al dan niet een vriend zou hebben. Op een bepaald moment werd de coach van die ploeg geïnterviewd in een tv-programma over de voetbalstrategie en hoe het met die ploeg ging, en plots kreeg die dan de vraag of het klopte dat die ene speler bij zijn vriend woonde. Ik vind het heel goed dat die coach toen 'ja, en wat dan als het zo zou zijn' heeft gezegd, want dat is het enige antwoord dat ertoe doet. Dat daar heel wat ophef over werd gemaakt in de pers en in de sportwereld, geeft echter ook aan waar we vandaag de dag staan.

In het buitenland heb je een paar voetballers die openlijk zijn uitgekomen voor hun geaardheid. Vaak zijn dat ex-voetballers. Dat is jammer. Hun carrière was toen al gedaan. Ze hadden zelf niet de kracht om dat te doen tijdens hun carrière. Ik heb al eens in de commissie aangehaald dat er in de competitie van het college basketball, dus de voorbereidende reeksen, die ik van heel nabij volg, voor de allereerste keer een speler was die ook openlijk voor zijn geaardheid is uitgekomen. Dat heeft een enorme impact. Minister, daarmee wil ik zeggen dat we de symboolwaarde in dezen niet kunnen onderschatten. Misschien kunt u daar ook wel een rol in spelen als minister, misschien met enkele bekende voetballers, misschien door enkele bekende koppen bij elkaar te krijgen en daar ook een campagne over te voeren. Er is immers het feit dat dat niet wordt aanvaard, het feit dat veel jongeren vandaag de dag ter zake met een enorm probleem zitten, dat ze zich niet comfortabel genoeg voelen om dat deel van hun identiteit te delen met hun ploegmakkers. Dat zal tijd vergen, maar ik denk dat we ter zake ook wel die symboolfunctie als geen ander kunnen opnemen, onder andere vanuit het beleid.

Minister, u geeft aan dat die brochure specifiek voor transgenders digitaal werd verspreid via de nieuwsbrieven. U verwijst ter zake naar de wetgeving. Het klopt dat dit ook qua wetgevend kader nog een beetje braakliggend terrein is. Er gebeurt heel veel, er verandert heel veel. Is daar een evaluatie van die brochure tegenover gesteld? Op welke manier wordt over een aantal maanden of jaren geëvalueerd wat er is gebeurd, op welke manier dat is opgepikt en welke impact dat heeft gehad op het sportlandschap dat we hier in Vlaanderen hebben?

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Voorzitter, ik dank de collega's voor deze zeer interessante vraag en de minister voor zijn antwoord, dat ook interessant was. Ook onze fractie is zeer verheugd dat er eindelijk een prijs is voor de Speelster van het Jaar. Ik denk dat ik nu een beetje uit de biecht mag klappen: het is de ambitie van collega Wynants om die volgend jaar te mogen uitreiken. *(Gelach)*

Wat de rolmodellen betreft, verschil ik wel een klein beetje van mening met de collega's. Ik denk niet dat het de taak is van een minister om rolmodellen naar voren te schuiven. Dat gebeurt eigenlijk een beetje spontaan, denk ik. Vandaag is Will Ferdy, een geweldig rolmodel, 90 jaar geworden. Dat zijn rolmodellen, die inderdaad zeer belangrijke stappen hebben gezet in die materie, maar geen minister heeft dat naar voren gebracht. Er is het verhaal van Ann Wauters, die geen familie is. Haar probleem is dat ze weliswaar tot de wereldtop behoort, maar niet dichtbij speelt, en als de media daar te weinig aandacht aan geven – 'te weinig' is natuurlijk te bepalen –, als zo iemand niet genoeg in de spotlights komt te staan, dan zal dat ook heel moeilijk een rolmodel worden.

Dat zijn echt de basketballiefhebbers die het verhaal van Ann goed kennen, maar het brede publiek gaat daar niet in meegaan. Dan kom ik natuurlijk terug op wat er ook in heel veel vragen is teruggekomen, dat voetbal heel belangrijk is. Een rolmodel word je door én fantastische prestaties te leveren én ook zelf je verhaal te durven brengen. Bij Antwerp – we hopen volgende week eersteklasser te zijn – proberen we nu een rolmodel te maken van een lokale vedette, Geoffry Hairemans.

Geoffry Hairemans is verslaafd, aan voetbal. Dat is een campagne inzake drugs. Dat lijkt me de taak te zijn van zowel clubs als federaties, om hun speerpunten zelf naar voren te brengen. Ik denk niet dat daar een taak ligt voor de minister.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, ik heb een iets meer voluntaristische interpretatie van beleidsmakers. Ik dank mijn twee collega's voor de vraag hierover. De cijfers zijn redelijk onthutsend: 25 procent verzwijgt voor iedereen holebi te zijn, 66 procent zegt het tegen een of meerdere medespelers. Dat is dan het geval van collega Annouri. Eigenlijk is dus maar 10 procent volledig out in zijn sportomgeving. Dat zijn cijfers die terug te vinden zijn op de website van çavaria. Er is ook een ander onderzoek geweest, 'Out on the Fields', van 2014. Toen heeft men 9500 mensen ondervraagd, vooral in Engelstalige landen, dus het Verenigd Koninkrijk, Australië, Canada. Daaruit bleek dat 73 procent van de homosporters meer homofobie ondervindt in ploegsporten dan in de gemiddelde samenleving. Ook bij toeschouwers zou er sprake zijn van veel holebifobie en transfobie.

Minister, misschien kunt u toch ook putten uit de expertise die bij çavaria bestaat. Ik ben zelf trekker van het Regenboognetwerk van CD&V, en in die hoedanigheid was ik vorig jaar aanwezig bij hun algemene vergadering. Een van de sessies betrof juist de acceptatie van holebi's en transpersonen in de sportwereld. Het viel me op dat heel veel mensen rond de tafel die zaak zeer no-nonsense bekeken. Het was niet zo dat men vond dat iedereen apart sanitair nodig heeft, zoals sommige mensen claimen. Men verwacht ook niet dat alle ploegmaats in een regenboog-T-shirt gaan spelen. Men wil voornamelijk gewoon zichzelf kunnen zijn, zonder dingen te moeten verbergen.

Minister, mijn vraag, mijn oproep aan u is om toch eens of nog eens samen te zitten met çavaria, om te zien hoe zij u kunnen versterken in een beleid inzake holebiacceptatie en het wegwerken van het hardnekkige probleem van de heteronormativiteit, dat niet enkel in de sportwereld bestaat, maar zeker en vast aanwezig is in die wereld.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Er zijn heel veel punten naar voren gekomen. Mijnheer Poschet, ik heb er geen enkel probleem mee om bijkomende punten mee te nemen die çavaria nog naar voren kan brengen, om met hen rond de tafel te gaan zitten. Ik ben het wel met u eens: homofobie of de problemen qua diversiteit zijn geen problemen van de sport, maar van de hele maatschappij. Men gaat mij niet zeggen dat het bij de politie of in het leger altijd gemakkelijk is om uit te komen voor je geaardheid. Ik kan zeggen dat ik uit ondervinding spreek, gezien mijn familiebanden. Dit gezegd zijnde denk ik dat we daaraan moeten werken en blijven werken.

Mijnheer Annouri, u had het over een interview met een trainer die zeer positief reageerde. Ik ga daar helemaal mee akkoord. Gisteren was het Internationale Vrouwendag. Ik vond het hallucinant om deze week een Pools Europarlementslid te horen verklaren dat het normaal is dat vrouwen minder verdienen, gewoon omdat ze vrouw zijn. Ik ben het dus met u eens: we moeten daar komaf mee maken. Dit kan niet. Ja, dat zijn symbolen, maar laten we allemaal op de meest normale manier reageren.

Geef ook iedereen die zijn voorkeur niet wil uiten, de kans om die niet te uiten. Ik bedoel daarmee, ik hoop dat niemand mij vraagt welk soort vrouwen ik tof vind. Ik vind dat ik dat voor mij mag houden. *(Opmerkingen van Imade Annouri. Gelach)*

Laten we allemaal ook die privacy respecteren. Laten we daar geen taboe van maken, waarbij men uit de kast móét komen voor wat dan ook. Ik vind dat ook belangrijk.

Wat die evaluatie betreft, ik weet niet op welke manier, maar we zullen het hoe en wat van die brochure bekijken. Ik heb gezegd dat de eerste reacties positief waren. Ik zal dat zeker meegeven aan Sport Vlaanderen, om te bekijken wat we daarmee doen.

De heer Wouters heeft het gehad over de rolmodellen. De heer Moyaers heeft het er nog over gehad. Ik wil daar een paar dingen over zeggen. Ik kan natuurlijk wel iets vragen aan rolmodellen die niet contractueel met ons zijn verbonden, zoals Ann Wauters, maar ik kan dat niet contractueel vastleggen. Dat wil ik ook niet doen, dan. Ik kan dat vragen, en misschien is Ann Wauters graag bereid om dat te doen, maar als ze daar niet toe bereid is, dan vind ik dat we dat ook moeten respecteren. Dan volg ik de heer Wouters.

Aan wie bij ons onder contract is, kunnen we natuurlijk wel iets meer vragen. Van de rest aanvaard ik het ook niet, maar ik aanvaard zeker niet van iemand die bij ons onder contract is, dat die zou zeggen niet voor Time Out tegen Pesten te zijn. Als we hen dan kunnen inschakelen omdat ze een rolmodel zijn, dan vind ik dat we dat wél kunnen doen. Dat is dus de nuance die ik daaromtrent wil maken, mijnheer Wouters, maar ik denk dat u daar wel mee akkoord zult gaan. Ik kan het niet opleggen aan wie niet onder contract staat, maar als iemand wel onder contract staat, dan denk ik dat hem wel mogen meenemen als rolmodel.

Mijnheer Moyaers, u sprak over de goede combinatie van sport en eten. Ik kan u ook antivoorbeelden geven. De voorzitter heeft me wat geholpen. Leontien van Moorsel was een schitterend antivoorbeeld als het ging over fietsen en eten. Op het einde woog ze nog minder dan 40 kilogram, omdat ze dacht dat ze, om goed te kunnen topsporten, niet meer mocht eten. Een rolmodel kan dus ook heel averechts zijn, heel negatieve effecten hebben.

U zei dat we ook tools nodig hebben. Dat was eigenlijk de basis van mijn antwoord, maar ik zal het slecht verwoord hebben: een rolmodel is één element, maar je hebt tools en instrumenten nodig om dat gecombineerd te brengen, want met rolmodellen alleen zijn we er niet. Ik ben het dus helemaal met u eens dat we daarop ook moeten inzetten, om ervoor te zorgen dat clubs, federaties, individuen met tools, met instrumenten de stap kunnen zetten die moet worden gezet.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp-a): Minister, ik denk dat u het zelf al hebt verhelderd, maar ik wou er toch nog even op wijzen dat ik nooit heb beweerd dat we Ann Wauters als een rolmodel hadden moeten opdringen. Ik bedoelde, als we een ideaal rolmodel zouden kunnen hebben, dan mogen we die kans niet laten liggen indien die mensen geïnteresseerd zijn. Ik denk wel dat het misschien ook belangrijk is om inzake die vrouwelijke rolmodellen te gaan kijken naar sporten die minder bekend zijn. Het lijkt me heel belangrijk dat we ook beseffen dat vrouwen en meisjes gewoon andere sportinteresses hebben dan wat we voornamelijk op tv zien en waar ik uiteraard ook heel graag naar kijk. Daar wou ik toch de nadruk op leggen.

Sport is de hobby bij uitstek van heel wat Vlamingen. Sport draagt bij tot gezondheid, ons hoogste goed. Eigenlijk vind ik dus – u hebt het daarstraks bij de vorige vraagsteller ook wel vermeld – dat u simpelweg te weinig centen hebt om een goed sportbeleid te voeren. Sporten doorheen heel het leven biedt gewoon veel voordelen op het vlak van gezondheid, zowel mentaal als fysiek, zeker bij meisjes. Die hebben ook nood aan die rolmodellen, want we zien dat ze gewoon gemakkelijker kiezen voor dat crashdieet in plaats van voor een sporthobby met een gezonde levensstijl.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat we een verschil moeten maken tussen enerzijds de tools die u hebt om een beleid uit te rollen en op te bouwen en anderzijds die symboolfunctie die u hebt om een thema bespreekbaar te maken. Vandaag gaat het over holebi zijn in de sportwereld. Dat was de insteek van mijn vraag. Dat is een thema dat nog bespreekbaar moet worden gemaakt.

Ik denk dat de kracht van u als minister is dat u daadwerkelijk kunt beslissen om een beleid uit te rollen, waarbij u heel duidelijk offensief campagne voert om die dingen net bespreekbaar te maken. Mijn punt was dat het wel meer mag zijn. Daarover kunnen we dan van mening verschillen. Daarom heb ik het voorbeeld aangehaald van dat tv-interview. Of kijk naar hoe er werd gereageerd op Driesje Mertens. Iedereen vond het geweldig dat die dat heeft gedaan, maar eigenlijk is het wel erg dat er anno 2017 nog op die manier moet worden gereageerd als iemand simpelweg in zijn eigen omgeving durft te zeggen: 'Ja jongens, ik val op jongens, et alors?' Collega Wouters, in die zin mogen we die symboolfunctie daarvan zeker niet onderschatten. Dat is iets waar we sterk op moeten inzetten, om dan tot een beleid te kunnen overgaan dat we kunnen uitrollen. Ik wou daar dus toch zeker nog een lans voor breken. Minister, ik dank u voor uw antwoord en we blijven dat zeker opvolgen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bert Moyaers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over schadelijke stoffen in kunstgrasvelden
– 1197 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het onderzoek naar de Vlaamse kunstgrasvelden
– 1258 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Herman Wynants aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de mogelijke gezondheidsrisico's van kunstgrasvelden en het Nederlandse onderzoeksrapport dienaangaande
– 1313 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Zijn kunstgraskorrels kankerverwekkend? Het is een vraag die in oktober vorig jaar in ons land al voor ongerustheid zorgde, en ook in Europa wordt er met argusogen gekeken naar de uitkomst van het onderzoek dat de Europese Commissie in 2015 heeft bevolen. Niet verwonderlijk, als je weet dat maar liefst 95 procent van alle kunstgrasvelden in Europa zijn gemaakt van rubberkorrels uit afgedankte autobanden, waarin potentiële risicostoffen als lood, zink en benzeen verwerkt zijn.

Bij onze noorderburen, toch voorlopers in het propageren van kunstgras, lagen ze blijkbaar minder wakker van de mogelijke schadelijke gevolgen voor de gezondheid. Nederland paste, in navolging van heel wat andere landen en volgens De Volkskrant onder druk van de machtige bandenlobby, zijn standpunt met betrekking tot rubbergranulaat aan en pleitte voor soepele regels binnen de Europese Unie. Nochtans zijn er met kokos, kurk en zelfs zand voldoende zorgeloze alternatieven voorhanden.

Minister, voor de situatie bij ons was het enigszins geruststellend om tijdens de vergadering van de commissie Sport van 20 oktober 2016 van u te vernemen dat de door Vlaanderen gesubsidieerde kunstgrasvelden allen voldoen aan de DIN-normering (Deutsches Institut für Normung) en de REACH-regelgeving (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals). Dat zijn toch minstens 63 kunstgrasvelden op een totaal van 306 geregistreerde kunstgrasvelden in Vlaanderen, exclusief Brussel, waarop het, behoudens sportgerelateerde kwetsuren, gegarandeerd veilig en gezond sporten is. Voor de overige kunstgrasvelden zou er een bevraging gebeuren bij de gemeentelijke sportdiensten, om na te gaan of ook hun infrastructuur aan diezelfde normeringen voldoet.

Bij gebrek aan meer beschikbare informatie bleven er na die commissievergadering toch ook wat vragen onbeantwoord, waarvan ik hoop dat ze vandaag wél kunnen worden verduidelijkt. Minister, is er intussen al een totaaloverzicht van de toplaag en de samenstelling van alle geregistreerde kunstgrasvelden in Vlaanderen? Bestaat er ook een actueel overzicht van de kunstgrasvelden in Brussel? Het European Chemicals Agency (ECHA), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in Nederland en diverse onderzoeksorganisaties in de Verenigde Staten voerden bijkomend onderzoek uit omtrent deze problematiek. Zijn daarvan al onderzoeksresultaten bekend? Zo ja, wat zijn de uitkomsten daarvan dan? Is er ook al meer informatie over andere toepassingen waarin rubbergranulaat voorkomt, zoals tegels op speelplaatsen en in speeltuinen, en de veiligheid daarvan?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, de vorige spreker heeft voor een stuk al het kader geschetst van de vraag. We hebben hier op 20 oktober een debat gevoerd over de staat van de kunstgrasvelden en het mogelijke schadelijke effect op de gezondheid van wie op die kunstgrasvelden speelt. Enkele weken geleden was er plots weer een nieuw onderzoekje, of een nieuwe tv-uitzending, inderdaad over die kleine visjes. Er gebeurt dan altijd iets merkwaardigs. Plots krijg ik dan mails of tweets of meldingen van mensen van diverse partijen, mensen waarmee ik graag wel eens een ideologisch robbertje uitvecht op de sociale media. Plots blijken die dan ook wel diezelfde bezorgdheid te delen die heel veel mensen delen die kinderen hebben die voetbal spelen op kunstgrasvelden. Ze vragen me of spelen op dergelijke velden nu eigenlijk wel of niet schadelijk is voor hun kinderen.

U hebt toen de ongerustheid voor een stuk weggenomen. Bij alle kunstgrasvelden die zijn aangelegd vanuit Vlaanderen wordt een specifiek soort rubber gebruikt dat eigenlijk niet schadelijk is, vooral als gevolg van de afmetingen. U hebt de ongerustheid maar ten dele weggenomen. Er zijn in totaal 306 Vlaamse kunstgrasvelden. Dit betekent dat er 243 kunstgrasvelden zijn waarvan we niet weten of ze al dan niet zijn ingestrooid met rubberkorrels. Het kan ook met zand zijn of watergedragen, zoals bij de hockeyvelden. Ook kokos en kurk zijn mogelijk. We hebben het er toen ook over gehad, maar we hebben geen duidelijk beeld gekregen van de stand van zaken op die andere kunstgrasvelden.

Bovendien heerst er nog altijd onduidelijkheid over de risico's van die rubbergranulaten bij contact met de huid, bloed of orale inname. Om dit in kaart te brengen verwees u naar twee onderzoeken: een Amerikaanse studie en een Europese. Ondertussen heeft het Nederlandse onderzoeksprogramma Zembla in een nieuwe reportage een nieuw onderzoek aangehaald van de Vrije Universiteit Amsterdam. Uit proeven met zebravisjes en zebravisembryo's – ik vond het zelf grappig toen ik het voor de eerste keer zag – blijkt dat de stoffen in rubberkorrels die worden gebruikt op kunstgrasvelden gedragsverandering en zelfs de dood voor deze diertjes tot gevolg hebben. Wat het effect is op de gezondheid van mensen, is onduidelijk. Maar de onderzoeksleider, hoogleraar Jacob de Boer, adviseert om niet te sporten op kunstgrasvelden met rubbergranulaat. Er worden

dus heel wat verschillende signalen gestuurd naar ouders en spelers. Ik kan het de mensen niet kwalijk nemen dat ze zich zorgen maken, omdat ik zelf voor een groot stuk niet goed weet wat te denken van alle informatie die we krijgen.

Minister, wat is uw reactie op het nieuwe onderzoek van de Vrije Universiteit van Amsterdam? Hebt u ondertussen op basis van de informatie die u hebt vergaard bij de lokale besturen een inventaris gemaakt van alle 306 kunstgrasvelden in Vlaanderen? Op hoeveel van deze velden worden rubberkorrels gebruikt? Voldoen al deze velden aan de normen die Vlaanderen hiervoor oplegt, onder meer wat betreft de grootte van de gebruikte granulaten? Hebt u intussen meer informatie over het US Environmental Protection Agency-onderzoek (USEPA)? Wat zijn de belangrijkste bevindingen? Het overkoepelend onderzoek vanuit het Europees Chemical Agency (ECHA) zou eind januari of begin februari worden afgerond. Is dat gebeurd? Wat zijn de belangrijkste conclusies? Geven ze ons eindelijk uitsluitel over de gezondheidsrisico's verbonden aan zowel het inademen van stoffen uit rubbergranulaten als de risico's verbonden aan de opname van deze stoffen via contact met de huid, via het bloed of via orale inname? Kunt u op basis van de inventaris, het Amerikaanse en het Europese onderzoek de Vlaamse sporters verzekeren dat sporten op kunstgrasvelden geen enkel gezondheidsrisico inhoudt? Het allerbelangrijkste is om de onrust te kaderen en weg te nemen. U kondigde aan om deze problematiek ook te bespreken met de ministers Schauvliege, Vandeurzen, Crevits en Gatz. Wat was het resultaat hiervan? Zijn hier verdere afspraken uit voortgevloeid? U kondigde ook aan om in overleg te gaan met TRAXIO, de federatie van de autosector en aanverwante sectoren, om na te gaan hoe zij naar deze problematiek kijken. Wat was hiervan het resultaat?

De voorzitter: De heer Wynants heeft het woord.

Herman Wynants (N-VA): Voorzitter, het meeste is al gezegd door de vorige sprekers. De heer Annouri verwijst naar Zembla en zegt dat de conclusie van de heer de Boer is om niet te sporten op kunstgrasvelden met rubbergranulaten. Dat klopt, maar hij stelt ook dat er meer onderzoek nodig is. Geef die mensen de kans om dat verder uit te zoeken.

Wat betreft het onderzoek van februari 2017 in Amerika weten we ook nog niet wat de vaststellingen zijn. Minister, weet u al meer dan wij?

Verder vernam ik recent dat de stad Sint-Truiden de beslissing nam om rubberkorrels te weren van de kunstgrasvelden. Er mag dus niet meer op kunstgrasvelden worden gespeeld. Dat is ingegeven door STVV zelf, dat een kunstgrasveld heeft met kurk in plaats van met rubber. De heer Duchâtelet, die we kennen als een vooruitstrevend man, heeft dat gerealiseerd.

Minister, kunt u een nieuwe stand van zaken geven inzake de mogelijke gezondheidsrisico's van de kunstgrasvelden in Vlaanderen? Welke conclusies hebt u getrokken naar aanleiding van het overleg met uw Vlaamse collega-ministers?

Bent u reeds op de hoogte van de resultaten van de Europese en Amerikaanse onderzoeken? Wat waren de conclusies? Bent u van oordeel dat bijkomende maatregelen noodzakelijk zijn op basis van de resultaten van de onderzoeken?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, ik ben blij met deze vragen omdat ze me de kans geven om alles nog een keer op een rijtje te zetten. Dat betekent ook dat ik een heel lang antwoord heb. Ik heb zes punten die ik wil aanhalen.

Het eerste betreft alles met betrekking tot overleg. Het is al van in het begin duidelijk dat er raakvlakken zijn met andere beleidsdomeinen en bevoegdheden. Na

de uitzending van Zembla is dat ook duidelijk gebleken. Ik heb toen ook contact opgenomen met de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) in verband met het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (VLAREMA), met de FOD Volksgezondheid betreffende het onderzoek bij de belangrijkste Belgische leveranciers van rubberkorrels en met het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Ik kom later in mijn antwoord op deze verschillende initiatieven terug.

Daarnaast heb ik de problematiek gesignaleerd aan de andere betrokken kabinetten van de ministers Schauvliege, Vandeurzen, Gatz, Crevits en Bourgeois omdat er niet alleen op kunstgrasvelden met rubbergranulaat wordt gewerkt, maar ook in tegels en dergelijke. Ik heb hen op de hoogte gebracht van de onderzoeken die ondertussen gebeurd waren of bezig zijn. Ze hebben nog niet direct stappen gezet. Ik zou ook niet weten wat zij ondertussen nog konden doen. Mochten er vanuit Vlaanderen verdere acties ondernomen worden, zal dit uiteraard in samspraak met de andere betrokken ministers gebeuren.

Via de federatie van de autosector en de aanverwante sectoren (TRAXIO) vond er intussen ook intensief overleg plaats tussen Recytyre, het beheersorganisme voor afvalbanden in België, en Sport Vlaanderen. Ook hierop kom ik straks nog terug. Er is dus heel ruim overleg geweest.

Een tweede element zijn de huidige normen. REACH (Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemicaliën) is een verordening van de Europese Unie om mens en milieu beter te beschermen tegen de risico's van chemische stoffen en tegelijkertijd het concurrentievermogen van de chemische industrie in de EU te verbeteren. Hierin staan regels over het gebruik van paks. Rubberkorrels moeten voldoen aan de REACH-norm voor mengsels. Andere voorbeelden van mengsels zijn schoonmaakproducten, verf en lijm. Daarvoor gelden dezelfde normen als voor de rubberkorrels. Voor mengsels gelden algemene concentratielimieten voor stoffen die schadelijk zijn voor de gezondheid. Een andere REACH-norm is die voor consumentenproducten. Voor consumentenproducten gelden veel strengere normen voor het pak-gehalte – een factor honderd tot duizend keer lager – dan voor mengsels. Hiermee wil ik u een idee geven van de marge die we hebben.

Wat is de situatie in Vlaanderen en Brussel? Volgens de sportinfrastructuurdata-bank zijn er 306 kunstgrasvelden in Vlaanderen. Er zijn geen gegevens over de 'infill' van die kunstgrasvelden. Sport Vlaanderen tracht nu de 'infill' van die bestaande kunstgrasvelden in Vlaanderen en de bijhorende leveranciers van rubberkorrels in kaart te brengen. Bij alle 63 kunstgrasvelden die aangelegd werden met de steun van Vlaanderen, weten we waar we staan en wat de stand van zaken is. Zij voldoen zonder twijfel aan de huidige REACH-norm voor mengsels. Alle andere gemeentebesturen of clubs van wie het kunstgrasveld niet met Vlaamse steun werd aangelegd, kregen het advies van Sport Vlaanderen om bij de aanname van het kunstgrasveld na te gaan wie de leverancier van de rubberkorrels was en of die voldoen aan de REACH-norm. De feedback was erg gering. We hebben slechts van ongeveer twintig lokale besturen feedback gekregen.

We hebben het gevraagd aan alle lokale besturen, maar de feedback is beperkt. Toen ik hoorde dat er weinig feedback was, heb ik gevraagd dat het databestand van Sport Vlaanderen wordt vergeleken met de databestanden van de leveranciers van rubbergranulaten om zo zelf de tekening te kunnen maken. Op basis van deze oefening hebben we op dit moment zicht op de herkomst van de rubberinfill van 82 kunstgrasvelden. De reden voor dit lage aandeel heeft te maken met datasets die moeilijk met elkaar te vergelijken zijn doordat een gemeente vaak meerdere kunstgrasvelden heeft. Dan is het niet te identificeren. Met die moeilijkheid worden we geconfronteerd. Ik had gehoopt dat de vraag wat straffer aan de gemeenten was gesteld. We moeten dus een extra inspanning doen.

Daarom heb ik aan mijn administratie gevraagd om de gemeenten expliciet op te roepen om info op te vragen en daarover feedback te geven aan Vlaanderen.

Wat ik nu zal zeggen is nieuw, is 'hot news'. Recytyre heeft aangeboden om stalen van de rubberkorrels op bestaande kunstgrasvelden te onderzoeken. Dit kan op vraag van lokale sportclubs, steden en gemeenten. Als het wordt gevraagd, zullen ze een staal nemen van de rubberkorrels en die onderzoeken met een onderzoeksmethodiek die is goedgekeurd door een Vlaams toxicoloog, objectief bekeken en kritisch becommentarieerd. Dit is overigens vergelijkbaar met de methodologie die in Nederland is gebruikt. Hopelijk zullen we op die manier meer informatie krijgen over de kunstgrasvelden. Dit aanbod is ondertussen terug te vinden via de website van Sport Vlaanderen. Ik vind de mogelijkheid om in te tekenen voor een analyse van een kunstgrasveld, erg belangrijk. Wie wil, kan bij de rubbergranulaatproducenten zelf vragen om een analyse te doen op hun kosten. Op die manier krijgen ze een officieel rapport van wat de rubberkorrels zijn. De afspraak is dat wij ook die informatie krijgen. Dit zal helpen bij het vervolledigen van de inventaris.

Wat betreft Brussel onderzoeken de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en Perspective.Brussels of zij een algemene up-to-date-inventaris van Brusselse kunstgrasvelden kunnen aanleveren.

Wat zeggen de verschillende studies en rapporten over de mogelijke gezondheidsrisico's? Ik begin met onze noorderburen, Nederland. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) stelde, naar aanleiding van de eerste Zembla-uitzending en op vraag van minister Schippers, een onderzoek in naar honderd Nederlandse kunstgrasvelden. Eind 2016 verscheen het rapport. De resultaten geven aan dat sporten op deze velden veilig is. Het gezondheidsrisico bij sporten op kunstgrasvelden is praktisch verwaarloosbaar. Ik wil u uitdagen: men zal nooit voor 100 procent zeggen dat er geen gevaar is. Als ik vraag of suiker eten gevaarlijk is voor de gezondheid, dan zal ik nooit het antwoord krijgen dat dit 100 procent veilig is. Als je elke dag heel veel suiker eet gedurende 20 jaar, dan zal dat zeker slecht zijn voor de gezondheid, en rapper al. Over gezondheid krijg je dus zelden een 100 procent 'neen'.

Rubbergranulaat bevat weliswaar schadelijke stoffen, maar deze stoffen komen maar in zeer lage hoeveelheden vrij uit het rubbergranulaat na inslikken, bij huidcontact of door verdamping bij warm weer, en zijn dus verwaarloosbaar. De in dit onderzoek gemeten concentraties paks in rubbergranulaat liggen in veel monsters iets boven de norm voor consumentenproducten, maar veel lager dan in de mengselproducten. Het RIVM adviseerde daarom om de norm voor rubbergranulaat bij te stellen naar een norm die dichter in de buurt ligt van de norm voor consumentenproducten. Gezien de aard van het gebruik van kunstgrasvelden, ook door jonge kinderen, is er volgens het RIVM behoefte aan gedegen onderbouwde normen voor rubbergranulaat.

In de tweede reportage van Zembla van 15 februari 2017 onderzocht een team van de Vrije Universiteit van Amsterdam de effecten van stoffen die uitlogen uit rubbergranulaat. Men maakte hierbij gebruik van zebrovissenembryo's zoals jullie stelden: de embryo's gingen dood en de visjes vertoonden gedragsverandering. Het RIVM geeft in een reactie op dit onderzoek aan dat het zebrovissenonderzoek relevante informatie kan geven over schadelijke effecten op de mens, maar dat dit pas kan worden beoordeeld als er meer en kwantitatieve informatie voorhanden is. Het RIVM blijft bij het advies dat sporten op kunstgrasvelden veilig is.

U verwees ook naar de Verenigde Staten. Begin 2017 waren de resultaten van een Amerikaans onderzoek 'Investigation of reported cancer among soccer players in Washington State' beschikbaar. Omdat rubbergranulaat op voetbalvelden

in de Verenigde Staten al langer, sinds 1997, op voetbalvelden wordt gebruikt, kon over een langere periode worden geanalyseerd of er een verband is tussen sporten op kunstgras en het krijgen van leukemie. De conclusie luidt dat het verantwoord is om te sporten op kunstgrasvelden met rubbergranulaat.

Wat betreft België voerde de FOD Volksgezondheid controle uit bij de belangrijkste Belgische leveranciers van rubbergranulaat op aanwezige paks om mogelijk inbreuken op de REACH-regelgeving vast te stellen. Er werden geen inbreuken op de REACH-verordening vastgesteld, en de FOD Volksgezondheid adviseerde aan minister De Block dat geen verdere acties nodig waren.

Dan kom ik tot Europa. Ondertussen liep er ook een overkoepelend onderzoek vanuit het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA). Deze studie moest alle gevaarlijke stoffen in rubbergranulaten die gemaakt zijn van gerecycleerde autobanden identificeren die een mogelijk risico vormen voor de gezondheid van de mens. Zo ging ECHA op basis van bestaand wetenschappelijk onderzoek na wat de mogelijke gezondheidseffecten zijn bij verschillende soorten contact: contact met de huid, oraal, inclusief inslikken, en inademing. ECHA concludeert dat er zeer weinig reden tot bezorgdheid is over sporten op kunstgras.

Zij vatten dit samen in vier punten. Het risico op kanker is zeer laag, gezien de gemeten concentraties van paks op Europese voetbalkunstgrasvelden. Het risico van zware metalen is verwaarloosbaar, aangezien het gemeten gehalte zware metalen lager ligt dan het toegelaten wettelijke niveau binnen de speelgoednormen. Er zijn geen bezorgdheden omtrent concentraties van andere gevaarlijke stoffen zoals bepaalde weekmakers en oplosmiddelen omdat ook die concentraties ver beneden het peil liggen van concentraties die gezondheidsproblemen zouden kunnen veroorzaken. Vluchtige organische stoffen afkomstig van rubbergranulaten in indoorhallen zouden huid- en oogirritaties kunnen veroorzaken.

ECHA adviseert aan de Europese Commissie – en dat is vrij vergelijkbaar met Nederland, maar men zou dat ook anders kunnen horen – om te overwegen de REACH-norm bij te stellen. Herinner u wat ik zei bij de Nederlanders: er zijn die van het mengsel en er zijn die van de consumenten, en aangezien de rubbergranulaten al veel beter zijn dan het mengsel, kunnen we misschien een norm tussen het mengsel en ...

ECHA adviseert aan eigenaars en exploitanten van kunstgrasvelden om de concentraties van paks en andere stoffen te laten meten en deze informatie op een begrijpelijke manier ter beschikking te stellen en te communiceren. Met wat de sector wil doen naar iedereen die dat wil, is dat een goede oplossing. Dan gaat men het weten. Degenen die het nog niet weten, gaan het dan weten omdat ze een staal van hun kunstgrasveld hebben laten nemen.

ECHA adviseert aan producenten van rubbergranulaat en hun belangenorganisaties om begeleiding en informatie te bieden aan alle fabrikanten en importeurs van rubbergranulaat om hun materiaal te testen – dat is bij ons ook al gebeurd – en om bestaande indoorvelden met rubberkorrels voldoende te ventileren.

ECHA adviseert aan sporters om na het sporten te douchen. Los van die granulaten zou ik altijd adviseren om te douchen na het sporten.

Eveneens geeft ECHA aan dat dit voorlopige bevindingen zijn en dat deze zullen worden aangepast als er nieuwe informatie beschikbaar is.

Daarmee heb ik alle onderzoeken weergegeven, en daarmee voel ik me eigenlijk gerust met wat ik lees. Het is geen honderd procent garantie die men krijgt, maar ik heb altijd de indruk dat we op gezondheidsvlak die honderd procent niet krijgen. Als men heel extreem wil zijn, zullen er veel zaken ongezond zijn.

Ik wil – en ik heb daarover een brief geschreven – van de Europese Commissie weten of ze de REACH-norm al dan niet zullen verstrengen, zoals het ECHA-advies luidt. Indien nodig kunnen we dan maatregelen nemen, in overleg met de sector. Ik heb het een beetje moeilijk met het ECHA-onderzoek omdat ze dat suggereren, en ik zou graag – net als jullie wellicht – weten wat Europa gaat doen.

Het eventueel aanpassen van de REACH-norm gebeurt op voorstel van de Europese Commissie in een comité dat bestaat uit de lidstaten. Daarom heb ik een vraag gericht aan de Commissie om haar positie in dit dossier te verduidelijken en aan te geven of ze ja dan nee een wijziging zou voorstellen. Stel u voor dat ze de norm wil verlagen, waar staan wij dan? Met het onderzoek dat kan gebeuren en de certificaten die er zijn, weten we dan waar we staan.

Die brief wordt ook overgemaakt aan de andere gemeenschappen en aan het federale niveau en bijvoorbeeld aan mijn Maltese collega, die ik goed ken en momenteel Europees voorzitter is van Sport. Daarnaast blijft Sport Vlaanderen alle relevante informatie verzamelen.

Tot slot zal ik aan minister De Block vragen om de techniciteit van deze problematiek in begrijpelijke taal om te zetten zodat ik dit kan verspreiden binnen de sportsector zoals het ECHA adviseert.

Ik denk dat er heel veel is gebeurd sinds november rond deze problematiek, en ik kan nog altijd zeggen: er is geen enkele nood aan paniekvoetbal met alles wat ik in handen heb. Ik durf te zeggen: het lijkt me veilig. Honderd procent zekerheid kan ik niet geven, maar met alles wat ik heb – Nederlands, Amerikaans, Belgisch én Europees onderzoek – besluit ik dat de risico's verwaarloosbaar of zeer klein zijn. Europa zal mij zo snel mogelijk feedback geven over de aanpassing van de normen. Dan kunnen we daarop verder werken.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Ik dank u voor uw uitgebreide antwoord, minister, en om de angst die er toch wel heerst, weer wat weg te nemen. Ik voelde vooral een beetje die angst omdat men in de krantenartikelen hierover nogal licht en vaag over het potentiële probleem zelf ging. Men wuifde de zaken een beetje weg, als men het had over de EN-normen en de DIN-normen, waar naar verwezen werd, om het potentiële probleem van het gebruik van de rubberkorrels in kunstgrasvelden te weerleggen: dat die waren opgesteld van vóór die berichten eigenlijk kwamen, dat zorgde voor wel wat angst.

We zagen aan de reacties in de kranten dat vooral te rade werd gegaan bij de installateurs van de kunstgrasvelden zelf. Dat leek me niet meteen het meest evident: informatie halen bij de leverancier. Het is misschien kort door de bocht, maar dat zou net zijn als bij de dioxinecrisis in 1999 bij vetsmelterij Verkest om advies vragen.

We moeten het gevaar als iets miniems aanschouwen. Ik ben wat gerustgesteld door uw antwoord, maar tegelijkertijd zijn er wetenschappers die zeggen dat het misschien miniem is maar hun eigen kinderen er niet op zouden laten spelen. Het is nog altijd niet bewezen of de schadelijke stoffen ook effectief vrijkomen – of ze komen miniem vrij. Volgens Nederlands onderzoek zou dat 'verwaarloosbaar' zijn. Het blijft natuurlijk altijd een miniem risico.

Ik stel me de vraag of we als innovatief Vlaanderen – zoals we durven beweren te zijn – in de toekomst niet kunnen kiezen voor de alternatieven: kunstgrasvelden in kokos of kurk of eventueel zand. De heer Wynants heeft het aangehaald: de grasmat bij het eerste elftal van STVV is dan wel in kokos, maar de schepen van Sport van Sint-Truiden ... *(Opmerkingen)*

Men zegt wel eens dat Limburgers langzaam spreken. Sorry, dat u allemaal wat langer moet blijven door mij, maar we durven wel snel handelen. In Sint-Truiden heeft men meteen beslist om de kunstgrasvelden proactief te vervangen, deels omdat een van de twee versleten was, maar dat kwam wel goed uit.

Er is vooral nood aan duidelijkheid, zo snel mogelijk. Ik heb begrepen, minister, dat u daar alles aan zult doen. Daar kunnen we alleen maar blij mee zijn. De angst die nu heerst, moet worden opgelost.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, ik vind dit een moeilijke. U geeft een uiteenzetting. U geeft zo goed mogelijk antwoord op al die vragen. U bent heel correct daarin.

Maar, er zijn wetenschappers die zeggen dat er eerst meer onderzoek moet gebeuren voor we de effecten van de schadelijkheid kunnen kennen, maar het is wel schadelijk. Anderen zeggen dat het risico verwaarloosbaar is.

U geeft dan terecht het voorbeeld van suiker: een klontje suiker bij de koffie is geen probleem, maar als men dat twintig jaar lang elke dag doet, is dat wel een probleem. Als men twintig jaar lang op gras voetbalt, is dat geen probleem, dat weten we zeker. Gras kan heel weinig schadelijke effecten hebben. Van kunstgras kunnen we dat niet zeggen. U snapt wat ik wil aangeven, minister.

Als mensen me vragen of ik hun honderd procent kan garanderen dat het gewoon niet schadelijk is, dan kan ik dat niet doen. Het is meer dan 'we kunnen nooit honderd procent garanderen dat iets niet schadelijk is'. Het is ook dat de wetenschappers elkaar bestoken met eigen argumenten. Er is geen duidelijkheid.

Ik begrijp Sint-Truiden, wat er ook achter mag zitten. Ik snap dat mensen er gewoon komaf mee maken, en kiezen voor de veiligheid, voor het gemakkelijkste.

Er komen twee dingen bij mij op, en die sluiten aan bij uw eerste opmerking. Ik merk bij mezelf dat ik niet overtuigd ben om aan de mensen te zeggen dat alle lichten op groen staan. Ik krijg dat voorlopig niet gezegd.

U gaf aan dat de respons van de lokale besturen gering is. Ik vind dat samen met u wat jammer, al is het maar om die onrust weg te krijgen bij de mensen, en al is het maar om het duidelijk in kaart te brengen. Ik vraag u dan ook om zeker te doen wat u hebt aangehaald: wijs hen erop en vraag expliciet dat ze dat wel doen, zo snel mogelijk, zet er een deadline op.

Laten we inzetten op de tool die u hebt aangehaald en wetenschappelijk is ontwikkeld en onderbouwd om een staal van de kunstgrasvelden te onderzoeken. Dat zijn twee stappen. Als we dat maximaal kunnen stimuleren bij de lokale besturen, dan kunnen we een veel duidelijker kaart creëren: wat en waar, en welke stappen kunnen worden genomen?

Ik vind het zelf – en dat is niet uw verantwoordelijkheid – jammer dat we hier op 20 oktober het debat over de kunstgrasvelden hebben gevoerd en dat we nu merken dat we nog altijd moeite hebben om dat allemaal in kaart te brengen. Ik dacht toen dat dat niet zo moeilijk zou zijn, dat we dat gewoon moesten vragen en dat mensen daarop zouden reageren. Nu blijkt dat we ons allebei vergist hebben. We moeten zo snel mogelijk over die informatie kunnen beschikken.

We weten dat de ploeg van Sint-Truiden veel middelen heeft, en u zei dat ze vooruitstrevend is, mijnheer Wynants. Ik ben supporter van Standard. Ik vond de heer in kwestie niet altijd even vooruitstrevend. Maar goed, Standard bewijst nu

dat het niet enkel daaraan lag. Wat met lokale besturen die erachter komen dat ze velden hebben die niet voldoen aan verschillende normen en die niet het budget hebben om deze te vervangen? Misschien laten ze het dan gewoon zo en zijn ze er verder niet meer mee bezig. Hoe kunnen we voorkomen dat dat effectief een probleem is en een probleem blijft?

De voorzitter: De heer Wynants heeft het woord.

Herman Wynants (N-VA): Minister, ik ben zeer tevreden met uw antwoorden.

Bijkomend, hoever moet men gaan? Hier wordt het alternatief van kokos en kurk geopperd, maar wie zegt dat kurk gezond is? Momenteel worden de kurken stoppen op wijnflessen afgeraden. Pas op, hé. Ik geef maar een voorbeeld.

We hebben momenteel een zware discussie in verband met het veld, geen kunstgrasveld maar een natuurveld, namelijk over organische meststoffen versus pesticiden. Dat zijn allemaal pesticiden op den duur, dat zijn geen organische meststoffen meer. Dus moeten we onderzoek instellen in Amerika en ... *(Opmerkingen)*

Ik weet het ook niet meer. Men moet niet fanatiek zijn. Het is terecht dat we onderzoek doen en we hebben enorm veel onderzoeken gedaan. We krijgen daar antwoorden op. Ik hoop dat alles klopt. Uw voorbeeld van suiker klopt, ik eet te veel suiker en ik heb al suiker.

Minister Philippe Muyters: Ik moet niet zoveel meer antwoorden. Ik ben blij om te horen dat STVV die grasmat toch moest vervangen. Ze hebben gekozen, dat is een mooie zaak.

Ik ben het ermee eens dat we het in kaart moeten brengen. Ik blijf het zeggen. U zegt dat op gras voetballen geen kwaad kan, maar men kan allergieën hebben of zo. Pesticiden, insecticiden zijn ook ... Doe maar op! Laat ons eerlijk zijn, honderd procent zekerheid gaan we voor niets krijgen, ook niet voor kurk. Als het voldoet aan de consumentennormen, is het goed.

Dat vraag ik aan Europa: zet uw specialisten erop. Ik ben geen specialist. Zij moeten de norm aangeven die veilig is voor de consument, voor de speler. Doe niet het mengsel, doe niet de consumentennorm, maar bepaal een norm voor het gebruik. Het gebruik van verf of lijm is niet hetzelfde als een product dat men elke dag eet. U begrijpt dat men hier tussenin zit. Men kan verf opeten, bij wijze van spreken, want dat is wat men zegt: een kind kan die korrels opeten. Als een kind de verfpot openmaakt en ervan gaat eten, tja, zo, dan is men ook weg.

De dag dat ik het onderzoek van Europa kreeg, dacht ik: hier zijn we weer niets mee. Daarom heb ik onmiddellijk die brief geschreven. Welke conclusies gaat Europa met dat comité van specialisten daaraan koppelen? Nederland zegt na twee onderzoeken, na de zebravisjes, nog altijd dat het veilig is. De federale overheid zegt dat het volgens de norm is. Ofwel wijzigen we de norm, ofwel gaan we ervan uit dat het veilig is.

Iets anders kan ik niet meer verdedigen. Ik begrijp dat u zich afvraagt van wat je met 100 procent zekerheid kunt zeggen dat het veilig is. Is in een auto stappen veilig? Is in een vliegtuig stappen veilig? Dit maar om te zeggen dat we ergens vertrouwen moeten hebben. Met alles wat ik nu heb, durf ik wel duidelijk te zeggen dat paniekvoetbal niet nodig is. Met alles wat we hebben, durf ik dat echt wel te zeggen.

De brieven zijn weg. Ik heb iedereen aangeschreven die ik kon aanschrijven. Intussen heb ik in Europa een beetje invloed op sport omdat ik tot de anciens behoor. Ik heb de brieven verstuurd op de dag waarop de studie bekend werd en Europa gevraagd om te beslissen of de norm wordt aangepast of niet. Als de norm

zo zou worden aangepast dat onze kunstgrasvelden moeten worden aangepast, dan zal ik onmiddellijk nagaan wat we moeten doen. Maar ieder zijn verantwoordelijkheid. We zullen afwachten wat er gebeurt en dan zien wat er moet gebeuren.

Bert Moyaers (sp.a): Minister, het is positief dat u een bevraging hebt gedaan, maar ik heb begrepen dat de informatie die u van de gemeenten kreeg, een beetje te beperkt is.

Ik heb nog de bemerking dat Vlaanderen zelf een aantal kunstgrasfabrikanten heeft die marktleider zijn. Het is niet onbelangrijk om bij hen ons licht eens op te steken zodat we misschien concrete initiatieven kunnen nemen.

Er is inderdaad geen nood aan een spelletje paniekvoetbal, maar wel aan duidelijkheid. Het is net zoals met asbest. Een aantal jaren geleden wisten we ook niet wat het gevaar van asbest was omdat we er gewoon veel te weinig van wisten. We moeten echt wel wachten op de resultaten. Zolang de resultaten er niet zijn, is de enige vraag die me rest – maar waar ik zelf ook geen zinnig antwoord op kan geven – waarom we met onze eigen gezondheid en die van onze kinderen zouden blijven spelen als we weten dat er alternatieven zijn die beschikbaar zijn en zeker ongevaarlijker zijn.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, u kunt als Vlaams minister van Sport niet alleen een oplossing of een eenduidig antwoord geven op alle vragen die vandaag zijn gesteld. Dat klopt.

Er is een verschil tussen wetenschappelijk onderzoek dat iets bewijst en wetenschappelijke consensus, meerdere onderzoeken, die elkaar onderbouwen. Het oorspronkelijke debat in deze commissie ging niet enkel over de Zembla-reportage over het zebra-visjesonderzoek, maar ik heb toen enkele voorbeelden uit de Verenigde Staten aangehaald, van een bekende coach met voetbalvrouwen die tot dezelfde conclusie kwamen. Vandaar dat er bij mij toch een zekere onduidelijkheid blijft bestaan: wat is het nu? U zegt dat als iedereen van de betrokken instanties zegt dat het een 'go' is, het een 'go' is en dat klopt voor een stuk.

We moeten zo snel mogelijk een echte inventaris kunnen maken – en u bent het daar volledig mee eens – van alle kunstgrasvelden. Ik weet niet of u een deadline in gedachte hebt, maar ik zou het ten zeerste op prijs stellen, mochten we ervoor kunnen zorgen dat het nog voor de zomervakantie gebeurt. Het kan toch niet zo moeilijk zijn om een totaal beeld te krijgen en zo eindelijk duidelijkheid te krijgen.

De voorzitter: De heer Wynants heeft het woord.

Herman Wynants (N-VA): Wij hebben twee kunstgrasvelden van twee verschillende leveranciers. Ik heb hun de nodige informatie gevraagd. Ik zal ze u doorsturen, maar ik heb begrepen dat de REACH-norm is gerespecteerd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Peter Wouters aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het actieplan 'Sport op het werk'**– 1234 (2016-2017)****VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het charter om werknemers aan te sporen om meer te bewegen****– 1259 (2016-2017)****Voorzitter: de heer Bart Caron****De voorzitter:** De heer Wouters heeft het woord.*– Miranda Van Eetvelde treedt als voorzitter op.*

Peter Wouters (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, in de beleidsnota Sport 2014-2019 kondigde de minister reeds aan dat hij wil inzetten op een sportaanbod op maat van de beroepsactieve bevolking. In de beleidsbrief Sport 2016-2017 kondigde de minister een uitgewerkt actieplan bedrijfsport aan dat in 2017 de focus zou leggen op sporten op het werk. Dit kwam tot stand door nauw overleg met verschillende vertegenwoordigers van de bedrijfssector zoals VDAB, UNIZO, Voka, Prebes, de Vlaamse Liga Bedrijfsport en rekening houdend met de klankbordsessie die samen met deze vertegenwoordigers werd georganiseerd.

Minister, als antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 36 van 11 oktober 2016 gaf u reeds enkele voorbeelden van initiatieven die opgenomen kunnen worden in het actieplan zoals 10.000 stappen, dynamisch kantoormeubilair, beweegtussendoortjes maar ook de mogelijkheid tot gestructureerde sportactiviteiten. Er zou ook binnen de afdeling Sportpromotie van Sport Vlaanderen een specifiek infoloket 'Sport op het Werk' worden uitgebouwd om het aanbod te inventariseren en in de loop van de komende jaren de opgebouwde expertise op een transparante manier aan ondernemingen voor te stellen. Het actieplan wordt opgemaakt in drie stappen: een bevraging van de werkgever en de werknemer, rapportering op maat en de uitwerking van het concrete actieplan.

Minister, op 14 februari 2017 lanceerde u de campagne om sport op het werk te promoten. Momenteel biedt nog geen tiende van de kmo's mogelijkheden aan om op het werk te sporten. Sport Vlaanderen lanceert daarom een software om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen en gaat daarmee over tot de eerste stap in het concrete actieplan, namelijk de bevraging van werkgevers en werknemers.

Minister, kunt u meer toelichting geven over de stand van zaken van het actieplan? Wat is de verdere timing? Hoelang zal de bevraging lopen en wanneer zal er tot rapportering kunnen worden overgegaan?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het infoloket? Welke doelstellingen worden vooropgesteld? Worden er financiële middelen vanuit Vlaanderen vrijgemaakt?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, dat de minister van Werk ook de minister van Sport is, zal zeker bijdragen aan uw bijzondere aandacht voor de conditie van de Vlaamse werknemers. Recent werd bij BASF een charter ondertekend door verscheidene organisaties, zoals UNIZO, het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) en VDAB, om werknemers aan te sporen om meer te bewegen naar, op en van het werk.

Sport Vlaanderen begeleidt het hele proces. Het heeft hiervoor een scan ontworpen om de behoefte van het personeel in kaart te brengen, maar ook om vraag en

aanbod beter op elkaar af te stellen. Eerst wordt er gepolst bij de werknemers waarin ze geïnteresseerd zijn en nadien wordt er nagegaan wat in de praktijk mogelijk is. Dat kan gaan van speciale stoelen tot sportinfrastructuur op het eigen terrein. Het achterliggende idee is dat beweging de productiviteit kan doen stijgen.

Een preventief initiatief dat zich bekommert over de fysieke conditie van de Vlaamse werknemers, en hen tracht te stimuleren tot meer beweging op de werkvloer – waar ze per slot van rekening heel wat uren per week doorbrengen – kan enkel worden toegejuicht. Ook het feit dat er, de algemene filosofie van uw werkgelegenheidsbeleid getrouw, wordt geopteerd voor een regeling op maat van zichzelf en het bedrijf, laat alvast het beste verhoppen op het welslagen van het project.

Eind vorig jaar heeft ook de minister van Welzijn een initiatief aangekondigd. Meer bepaald heeft hij tot en met 2019 2,8 miljoen euro vrijgemaakt voor het uitsturen van bedrijfscoaches om vooral bij kleine en middelgrote ondernemingen acties op te zetten die de gezondheid van de werknemers moeten bevorderen. De bedrijfscoaches moeten tijdens de werkuren de Vlamingen stimuleren om te kiezen voor het gezonde alternatief.

Minister, hoe verhoudt uw initiatief zich tot het project van de bedrijfscoaches, dat werd gelanceerd vanuit het beleidsdomein Welzijn? Wordt er samengewerkt tussen Sport Vlaanderen en Welzijn, bijvoorbeeld inzake het delen van informatie?

Op welke manier zullen vooral de kleinere ondernemingen in het project betrokken worden?

Wat is de rol van de bedrijfsartsen en/of de welzijnsdiensten om te verzekeren dat de werknemers inderdaad een aanpak op maat zullen krijgen, waarin ook rekening wordt gehouden met hun specifieke fysieke mogelijkheden en eventuele beperkingen?

Wordt ook VDAB in het project betrokken om breder te gaan dan zijn eigen personeel en ook werkzoekenden aan te moedigen om zorg te dragen voor hun conditie? Kunnen die werkzoekenden met andere woorden ook een beroep op de scan om hun behoeften in kaart te laten brengen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega's, ik ben blij met de vragen over het actieplan 'Sport op het werk'. Het betekent dat er ook duidelijk interesse is vanuit het parlement.

Op 14 februari hebben we samen met VDAB en de werkgeversorganisaties Voka, UNIZO en NSZ een charter ondertekend om 'Sport op het werk' actief te promoten bij ondernemingen. Dit was het startschot voor het actieplan en bijhorende communicatie- en promotiecampagne.

Wat en wie willen we bereiken? Het actieplan heeft als doel om de sportparticipatie van werkgevers en werknemers in de ruimste zin van het woord te faciliteren en te verhogen. Met het actieplan wil ik Vlaamse ondernemingen en hun werkgevers ondersteunen bij de opstart en uitbouw van een duurzaam beweeg- en sportbeleid, en de Vlaamse ondernemingen sensibiliseren en inspireren om sporten en bewegen op het werk permanent op te nemen.

Het actieplan Sport op het werk focust in eerste instantie op ondernemingen die minstens 20 werknemers tewerkstellen. Er zijn in Vlaanderen en Brussel samen zo'n 12.000 ondernemingen die 20 of meer werknemers tewerkstellen. Het is de ambitie van Sport Vlaanderen om, gespreid over 5 werkingsjaren, 'minstens' 10 procent – 1250 ondernemingen – van deze doelgroep te bereiken, zijnde 250

ondernemingen per jaar. Als we 250 ondernemingen die vandaag niets rond sport doen, kunnen bereiken en hen een sportplan of acties rond sport kunnen laten opzetten, dan lijkt mij dat een zeer mooie ambitie.

Ondanks het feit dat de focus in eerste instantie ligt op ondernemingen die minstens twintig werknemers tellen, kunnen ook kleinere ondernemingen een beroep doen op de ondersteuning en expertise van Sport Vlaanderen. Het aanbod waar bedrijven op kunnen inspelen, is immers zeer breed en divers zodat iedere onderneming, groot of klein, op maat gerichte acties kan ondernemen. Door de intense samenwerking met Voka, het NSZ en UNIZO zullen zeker ook kleinere kmo's bereikt worden. Het is goed om een focus te leggen: een bedrijf met twintig werknemers of meer is gemakkelijker in staat om acties te doen.

Wat is de stand van zaken? Het actieplan Sport op het Werk heeft een vlotte start genomen. Er werden intussen meer dan 90 initiatieven aangevraagd door bedrijven. Het betreft onder meer aanvragen voor promotiematerialen, fitheidstesten, ondersteuning voor de realisatie van lichte sportinfrastructuur zoals een fit-o-meter of een loopomloop. Ook voor de sport- en beweegscan is er veel interesse en lopen de aanvragen binnen.

De sport- en beweegscan – ik vind dit een van de belangrijkste en mooiste tools – is een eerste stap voor bedrijven. Ik wil ook niet dat Sport Vlaanderen in de plaats komt van private initiatieven, maar het gebeurt niet in privé-bedrijven en daarom dus deze tool. De sport- en beweegscan heeft als doel om de sportieve wensen van werknemers in kaart te brengen en te onderzoeken welke concrete beweeg- of sportinitiatieven de werkgever en werknemers binnen de onderneming wenselijk achten. Het actieplan voorziet niet in een algemene bevraging van alle ondernemingen in Vlaanderen: we doen het dus als de bedrijven het vragen.

– Bart Caron treedt als voorzitter op.

De sport- en beweegscan omvat drie luiken, namelijk het personeelsprofiel van de onderneming, de mobiliteit van de werknemers en een luik omtrent de sportieve wensen. Op basis van de resultaten wordt een specifiek rapport opgemaakt per onderneming. Dit rapport dient bovendien als basis voor mijn administratie om gericht advies te verlenen. Als je weet wat de mensen willen doen, kun je dat koppelen aan een sport- en beweegaanbod in die onderneming of in de omgeving van die onderneming. Welke sportinfrastructuur is er in de omgeving waarvan men gebruik zou kunnen maken?

Op termijn, als we voldoende afnames van die scan hebben, zouden we een meer Vlaams rapport kunnen gaan maken. Mijnheer Wouters, dat is een antwoord op de vraag die u stelde. Vandaag is dat echter niet de eerste bedoeling. Het is een service, individueel. Het is niet onze bedoeling om een inzicht te krijgen in de Vlaamse ondernemingen: het is een instrument om concreet te werken.

Ook het infoloket 'Sport op het Werk' is operationeel. Dat infoloket biedt een antwoord op de vragen van ondernemingen omtrent het opstarten van zo'n beweegen sportbeleid of een actieplan. Het loket zal bovendien inspirerende initiatieven inventariseren en 'good practices' delen. Dat lijkt me ook goed: als je ziet wat je collega's doen, kan dat ook inspirerend werken. Het loket zal voortdurend de markt verkennen, om te zien welke initiatieven van private aanbieders kunnen worden ingeschakeld voor bijvoorbeeld fitheidstesten en intensieve begeleiding met het oog op de totale gezondheidstoestand. Alles wat maar kan, kunnen we daarbij betrekken.

Wat de financiële middelen betreft, voorziet Sport Vlaanderen binnen het huidige budget voor de afdeling Sportpromotie jaarlijks in een werkingskrediet, onder meer voor de aanmaak van promotiemateriaal, voor de ondersteuning van sportlessen,

voor communicatie en media en voor de realisatie van die scans. Ik kan daar geen bedrag op plakken, omdat dat gewoon binnen het algemene budget zit.

Dan is er de link met het initiatief van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG). Het actieplan 'Sport op het Werk' sluit nauw aan bij het project 'Coaching van bedrijven voor het voeren van een preventief gezondheidsbeleid' van mijn collega. U zult natuurlijk meteen beseffen dat dat veel ruimer gaat. Sport Vlaanderen werkt nauw samen met dezelfde partners die je ook terugvindt bij dat andere project, zoals het Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie en Ziektepreventie (VIGeZ), Voka en dergelijke meer. Zij staan in voor het begeleiden van dat project. Er zal eerstdaags, op aangeven van VIGeZ, een stuurgroep worden samengesteld waarin ook Sport Vlaanderen vertegenwoordigd zal zijn. Permanent overleg en terugkoppeling over de beide projecten zijn verzekerd. Ik kan u garanderen dat er geen concurrentie is tussen mij en minister Vandeurzen: wij vullen elkaar hier mooi aan.

Het project 'Coaching van bedrijven voor het voeren van een preventief gezondheidsbeleid' heeft, zoals ik zei, een bredere focus. Dat gaat ook over gezondheid. Naast bewegen gaat dat over het opzetten van een antitabakbeleid, over gezonde voeding en dranken en dergelijke meer. Er zal worden gestreefd naar een harmonie, waarbij wij misschien wel het gedeelte inzake bewegen en sporten van het totaalproject kunnen doen.

Naast de samenwerking met Voka, UNIZO en het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ) zal Sport Vlaanderen eerstdaags ook overleg plegen met de vertegenwoordigers van de externe preventiediensten. Dan denk ik aan Securex, IDEWE, Attentia, Mensura... Tijdens dat overleg zal worden bekeken op welke manier 'Sport op het Werk' ook via de werking van die preventiediensten kan worden opgestart. Ik denk dat dat een mooi extraatje zou kunnen zijn.

Dan is er de rol van VDAB. Ik wil eerst duidelijk zeggen dat het actieplan 'Sport op het Werk' en die sport- en beweegscan op maat van ondernemingen werden ontwikkeld, dus niet op maat van een individu. Dat is duidelijk een verschil. Die scan is er dus niet om het individu aan het bewegen te krijgen, maar om de hele onderneming aan het werk te krijgen. Vandaar ook die marge van twintig werknemers. VDAB is, zoals gezegd, wel een belangrijke partner in dat project. Zoals vanmorgen gezegd, VDAB is geen kleine speler in het overheidslandschap. Zij hebben mee dat charter ondertekend, en daardoor engageren ze zich ertoe om van 'Sport op het Werk' ook binnen VDAB een succes te maken. Het charter houdt de volgende vijf engagementen in. Ten eerste is er het aanmoedigen van bewegen en sporten op het werk. Ten tweede is er het sensibiliseren van Vlaamse ondernemingen. Ook VDAB kan dat doen. Ze kunnen een voorbeeld zijn, maar ze kunnen de ondernemingen waarmee ze werken ook daartoe aanmoedigen. Ten derde is er het ondersteunen van Vlaamse ondernemingen om hun werknemers meer te laten bewegen en sporten op het werk. Ten vierde engageert men zich ertoe om zo veel mogelijk ondernemingen te bereiken. Ze zijn dus niet alleen een speler, zoals u ziet, maar ze kunnen ook anderen aanmoedigen. Ten vijfde rapporteert men aan elkaar, om elkaar met goede voorbeelden en dergelijke meer te versterken.

Dit is een nieuw initiatief, maar ik ben zeer tevreden over hoe we zijn gestart. Laten we hopen dat we die 1250 ondernemingen en al die medewerkers zo veel mogelijk aan het sporten en bewegen kunnen krijgen.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben eigenlijk ook tevreden met uw antwoord. Het is een ambitieus plan, met eigenlijk al een vrij goed resultaat op zeer korte termijn. Ik denk dat dit, onder het motto 'samen

sporten is plezant', inderdaad een goede zaak zal zijn op de werkvloer. Iedereen zal daar baat bij hebben, de werknemers, maar ook de werkgevers. Een gezond sportklimaat zal ook de werkomgeving ten goede komen. In dezen zal dat dus zeker een win-winsituatie worden, waar we natuurlijk allemaal voor honderd procent voorstander van zijn. Nog een bijkomend voordeel is misschien wel dat er nu overal controle zal komen op de stevigheid van de plafonds. (*Gelach*)

Het lijkt me toch ook zeer nuttig dat we dat kunnen meenemen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emily Talpe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Als lid van de commissie Werk ben ik, net als u, ook begaan met het welzijn van onze werknemers op de werkvloer, en zie ik ook de meerwaarde, niet alleen voor de werknemers, maar zeker voor de werkgever, voor de onderneming. Als werknemers zich beter in hun vel voelen, dan gaan ze ook productiever aan de slag zijn. We hebben het deze voormiddag in de commissie Werk nog gehad over het stijgende ziekteverzuim en de problematiek van de burn-outs. Als er een probaat middel is om preventief die risico's in te dijken, dan is het toch wel een gezonde geest in een gezond lichaam, 'mens sana in corpore sano'. Ik denk dat u ook wel een woordje Latijn spreekt.

Het is fantastisch dat het project een goede start heeft genomen en dat u ook wilt bewaken dat we niet in het vaarwater komen van de private actoren op het veld, maar dat we die net kunnen inschakelen waar dat mogelijk is, zodat het dus een echte win-winsituatie wordt. Het sleutelbegrip hier is 'op maat', op maat van de werknemers, en ook op maat van het bedrijf. We vinden die scan uiteraard heel positief. Meer van dat, zou ik zeggen. Ik ben ook blij dat VDAB bedrijven zal aansporen om mee te doen aan het project.

Toch heb ik nog enkele vragen over de praktische uitwerking. We hebben nu die scan. Komen er ook specifieke acties voor oudere werknemers of risicowerknemers, zoals mensen met overgewicht of een hoog cholesterolgehalte? Men zou hen meer proactief kunnen stimuleren om te bewegen. Maakt dat deel uit van deze aanpak?

Ik denk dat de werknemers van deelnemende bedrijven niet verplicht zullen worden om deel te nemen aan die scan. Dat ligt natuurlijk soms wel wat gevoelig, met het oog op de bescherming van de privacy. Dat kan dan wel niet verplicht zijn, maar het ligt soms moeilijk te moeten zeggen dat men last heeft van een hernia of van een hoog cholesterolgehalte. Men hoeft dat eigenlijk niet te zeggen, maar als men die scan dan laat uitvoeren, dan kan men bijna moreel verplicht worden om dat te zeggen. Dat is maar een randopmerking, maar het lijkt me belangrijk dat de werknemer de vrijheid heeft om daar al dan niet aan deel te nemen.

Tot slot had ik ook nog gevraagd of men ook werkzoekenden kan sensibiliseren. VDAB kan daar ook een rol in spelen, maar misschien niet in het kader van uw project. Ik zag u al gebaren van nee toen ik de initiële vraag stelde, maar misschien kunt u daar ook nog eens expliciet op ingaan.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Wat die acties voor speciale groepen betreft, de bevraging heeft net tot doel dat alles aan bod te laten komen. Ik wil niet dat Sport Vlaanderen alles gaat regelen en zo, maar het is de bedoeling in kaart te brengen wat de verlangens zijn van de werknemer. Wat verlangt de werknemer? Wat wil de werkgever hiermee bereiken? Dat is wat in kaart zal worden gebracht. Op basis van wat men wil, zal dan worden bekeken wat kan worden gedaan, wat de private sector kan doen. Ik heb bijvoorbeeld een project gezien waarbij de

sporthal om de hoek 's middags wordt afgehuurd en daar badminton wordt gespeeld, terwijl dat vroeger niet zo was. Dan is men aan het sporten. Het is misschien een stom voorbeeld, maar het geeft u een idee van wat het moet zijn.

Natuurlijk moet niemand meedoen. Als er geen verlangen is bij de werknemer, dan zal uit die scan blijken dat er geen verlangen is. Ik zal de privacywetgeving zeker meenemen.

Wat de werklozen betreft, dat gaat niet. Ik kan dat niet in dit project. We hebben natuurlijk andere projecten, zoals de WIJ!-projecten (Werkinleving voor Jongeren). Daarbij proberen we via sport attitudes mee te geven aan werkzoekenden. Dat kunnen we daar doen. Dit project zit echter anders ineen. Dat is niet om een individu tot sporten te brengen, maar om een bedrijf sportief te maken. Dat is de win-winsituatie waarover u het hebt gehad. Dat geeft ook een grote winst voor het bedrijf. Ik zeg maar wat: op mijn kabinet hebben we in het verleden al gezegd dat we samen de Mont Ventoux op zouden gaan als Sporta de Mont Ventoux opgaat. Ik kan u zeggen, er zijn mensen die hevig zijn beginnen te sporten en die nu, na vijf, zes jaar, nog altijd aan het sporten zijn. Het ene jaar gaan ze mee, het andere jaar niet, maar je ziet dat er zo'n stimulans is en dat er een groepsdynamiek ontstaat. Dat gebeurt allemaal vrijwillig en met respect voor alle privacyregels. Ik ben er heel zeker van dat andere bedrijven daar jaloers op zouden zijn. Ik zou niet zeggen 'andere kabinetten', want die werken ook allemaal goed.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Aanvullend toch nog een kleinigheidje. Sportparticipatie is één ding, maar ik denk dat we dat ook weer breder mogen zien, ook op het werk, collega Talpe. Niemand wordt verplicht om mee te doen, maar supporteren kan ook een vorm van engagement zijn, en kan ook heel veel voldoening geven. Ik ben daar zelf een sprekend voorbeeld van, denk ik. Ik zie er misschien niet uit als een afgetraind triatleet, maar ik kan gerust zeer meegaand supporteren voor mijn favoriete ploegen. We gaan dat dit weekend zeker weer doen, opdat er volgend seizoen opnieuw een Antwerpse club in eerste klasse speelt.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, dit is een mooi initiatief, dat op onze steun kan rekenen. Ik ga toch uw voorstel afwijzen om samen de Mont Ventoux op te rijden, want ik denk dat dat voor mij een onhaalbare kaart is.

Die gezondheidscoaches van minister Vandeuren en dit project kunnen elkaar inderdaad versterken. Zij leggen inderdaad ook de focus op gezond leven, gezond eten. Daar komt heel wat meer bij kijken dan enkel maar bewegen. Vooral voor de kleinere bedrijven zal het toch een inspanning zijn om zich te organiseren, maar het is natuurlijk ook een uitdaging om te investeren in een project dat in de eerste maanden dan misschien niet meteen resultaten zal opleveren. Het is echter wel een project dat op langere termijn heel wat vruchten kan afwerpen. We zijn dan ook heel benieuwd naar de evaluatie als dit eenmaal volledig is uitgerold.

De voorzitter: Misschien de Kemmelberg in het begin. U zult het me ook niet nageven, maar ik kan de Mont Ventoux drie keer op een dag oprijden. Maar niet tijdens het werk.

De vragen om uitleg zijn afgehandeld.